

РІБЦУН Ю. В.

ПРОГРАМИ

З КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ

«КОРЕКЦІЯ РОЗВИТКУ»

ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ

НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ

ІЗ ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

(підготовчий, 1–4 класи)

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут спеціальної педагогіки

РІБЦУН Ю. В.

ПРОГРАМИ
З КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ
«КОРЕКЦІЯ РОЗВИТКУ»
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ
ІЗ ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

(підготовчий, 1–4 класи)

Київ
2015 р.

УДК 373-3.091.26:376.1

ББК 74.202.42

Р 49

**Рекомендовано Міністерством освіти і науки України.
(Наказ МОНУ № 476 від 29.04.2016 р.)**

Рецензенти:

Висідалко Н. Л. – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і психології вищої школи Інституту магістратури, аспірантури і докторантури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Каченко К. І. – директор спеціальної школи-інтернату I–II ступенів № 7 для дітей з тяжкими порушеннями мовлення м. Києва, вчитель-логопед вищої категорії, вчитель-методист;

Вітько О. І. – практичний психолог навчально-виховного комплексу «Ліцей-спеціалізована загальноосвітня школа I–III ступенів № 10» м. Марганець Дніпропетровської області, психолог-методист вищої категорії

Р 49 Рібцун Ю. В. Програми з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із тяжкими порушеннями мовлення (підготовчий, 1–4 класи). – К., 2015. – 64 с.

У програмах «Корекція розвитку», узгоджених із вимогами Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, з урахуванням Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами, представлено зміст корекційно-розвивальної роботи, яка сприяє повноцінному розвитку та функціонуванню особистості учнів із тяжкими порушеннями мовлення.

Програми адресовані практичним психологам, учителям-логопедам, корекційним педагогам, учителям підготовчого, 1–4 класів спеціальних навчальних закладів для дітей із тяжкими порушеннями мовлення, загальноосвітніх навчальних закладів за умов інклюзивного та інтегрованого навчання і спрямовані на реалізацію вимог, передбачених освітньою галуззю «Корекційно-розвиткові заняття».

© Рібцун Ю. В., 2015

Пояснювальна записка

Входження України в європейський простір, модернізація та підвищення якості спеціальної освіти школярів із особливостями психофізичного, у т. ч. і мовленнєвого розвитку, потребує оновлення матеріально-технічного та навчально-методичного оснащення, спонукає науковців до розробки сучасних спеціальних навчальних і корекційно-розвивальних програм, відповідного методичного та навчального забезпечення (Ю. В. Рібцун).

Численні дослідження вітчизняних і зарубіжних учених (Е. А. Данілавічюте, Н. М. Заваденко, Р. І. Лалаєва, І. В. Прищєпова, Ю. В. Рібцун, О. І. Скіотіс, В. В. Тарасун, Н. В. Чередніченко, М. В. Шевченко та ін.) вказують на різноманітність контингенту школярів із важкими порушеннями мовлення (ТПМ), у яких, окрім вад усного (алалії, афазії, заїкання, ринолалії, дизартрії та ін.) і писемного (дисграфії, дислексії, дизорфографії та ін.) мовлення, спостерігаються значні прогалини у пізнавальному, особистісному розвитку, сенсомоториці, емоційно-вольовій сфері, що в цілому утруднює, а іноді й взагалі унеможлиблює опанування учнями навчальних предметів, особливо мовного циклу.

Саме тому інваріантною складовою Типового навчального плану початкової школи для дітей з важкими порушеннями мовлення (наказ МОН України № 80 від 28.01.2014 р.) з підготовчого по четвертий клас передбачено вивчення учнями навчального предмету «Корекція розвитку», **провідним завданням** якого є реалізація оптимальної моделі повноцінного розвитку та функціонування особистості школяра з важкими порушеннями мовлення (ТПМ). Навчальний предмет «Корекція розвитку» є обов'язковим для шкіл із викладанням українською, російською мовою та мовами національних меншин. На нього у підготовчому класі відводиться 2 години на тиждень, у 1–4 класах – 3 години на тиждень.

Програми «Корекція розвитку» розроблені за *віковим критерієм* (підготовчий, 1–4 класи), за *принципами* «від простого до складного», «від одиничного до загального», «від конкретного до абстрактного» і виходять з тих позицій, що викладання будь-якого навчального предмета у початковій школі (особливо якщо це стосується дітей із психофізичними порушеннями) передбачає обов'язкову комплексну реалізацію *освітніх, розвивальних і виховних завдань*, а тому корекційно-розвивальна спрямованість освітнього процесу зумовлює одночасне і паралельне здійснення на кожному уроці роботи з систематичного подолання мовленнєвих вад і всебічного розвитку школярів (див. рис. 1).

Підґрунтям авторських програм стали нейрофізіологічний, нейропсихологічний, психолінгвістичний і діяльнісний *підходи*, що дозволили врахувати особливості ієрархічної побудови вищих психічних функцій крізь призму лінгвістичного та комунікативного компонентів мовленнєвої діяльності. В програмах враховані як специфічні психомовленнєві, так і загальні закономірності психічного розвитку дітей, що допоможе педагогам (практичним психологам, учителям-логопедам, корекційним педагогам, учителям-предметникам) краще зрозуміти психологічні, особистісні риси і новоутворення молодшого шкільного віку, свідомо орієнтуватися у виборі шляхів та засобів навчання й виховання учнів підготовчих, 1–4 класів із важкими порушеннями мовлення.

Зроблено акцент на гетерохронності психічного розвитку у вигляді нерівномірного характеру формування окремих психічних процесів. Особливу увагу у змісті програм приділено сензитивному (за Л. С. Виготським) періоду розвитку у формуванні писемного мовлення, тобто опануванню учнями навичок читання та письма, що особливо важливо для дітей із мовленнєвими вадами. Також враховано асинхронність психічного розвитку, котра виявляється в тому, що окремі психічні функції мають різні сензитивні періоди за тривалістю та віком настання. Зокрема, провідною у психічному розвитку молодшого

школяра є мислення, тому значна кількість навчального матеріалу спрямована саме на удосконалення основних мисленнєвих функцій та операцій учнів.

Програми з корекційно-розвиткової роботи побудовані на основі стадіальності психічного розвитку та передбачають, що окремі етапи розвитку мають певну послідовність і обов'язкові взаємопов'язані між собою. Також взято до уваги психологічні новоутворення молодшого шкільного віку (довільність, внутрішній план дій, рефлексія), які формуються за допомогою різних видів діяльності, у т. ч. й ЛОГО-АРТ (термін Ю. В. Рібцун).

У програмах зроблено акцент на інтеграції психічних процесів і властивостей учнів, зокрема на цілеспрямованій роботі з розвитку вольових якостей, вироблення у молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення різних видів самоконтролю, операцій ймовірного прогнозування, удосконалення довільної уваги та пам'яті, формування наочно-дійового, наочно-образного, творчого та логічного мислення, довільного та свідомого керування власним психоемоційним станом.

У змісті програм «Корекція розвитку» враховано нагальну потребу молодших школярів, незважаючи на їх досить тяжкий психомовленнєвий стан, у розширенні зв'язків із соціальним середовищем, збагаченні суспільного досвіду, зміні співвідношення соціальних детермінант (сім'я – школа – клас – друзі). Також зацентровано на пластичності психіки молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення, тобто її здатності до змін у вигляді різного роду компенсацій, що допомагає прискорити органічне дозрівання, легше та швидше оволодіти як навчальною, так і психомовленнєвою діяльністю.

Програми мають **табличну структуру** (див. табл. 1) і складаються з трьох колонок, які логічно взаємообумовлені: маршрутні точки розвитку → шляхи корекційно-розвивальної роботи → орієнтовні результати корекції розвитку учнів.

У першій колонці – «*Маршрутні точки розвитку*» – зазначені ті вищі психічні функції, що є основою для формування як усного, так і писемного мовлення, і складають базис для оволодіння навчальною діяльністю в цілому.

«*Шляхи корекційно-розвивальної роботи*» (друга колонка) описані у поняттях «формування», «удосконалення», «розвиток», «корекція», «пропедевтика», «виховання».

У третій колонці – «*Орієнтовні результати корекції розвитку учнів*» – представлені ті показники розвитку, якими можуть оволодіти учні упродовж навчального року.

Педагог може варіативно будувати уроки: як за окремими маршрутними точками розвитку (наприклад, тема уроку «Міркуємо та розповідаємо» – мисленнєві функції та операції), так і бути комплексними (що доречніше), тобто в одному уроці одночасно поєднувати кілька розвиткових завдань. Для кожного класу передбачено по 3 години резервного часу, які вчитель може використовувати на власний розсуд з метою закріплення тієї чи іншої теми.

Оцінювання з навчального предмета «Корекція розвитку» здійснюється вчителем словесно, у вигляді усних оцінних суджень, які стосуються лише якісного результату засвоєння навчального матеріалу, а не особистості школяра. Усне оцінювання має на меті підтримування в учнів 0–1 класів зовнішньої мотивації навчання, на основі якої у школярів 2–4 класів формуватимуться вміння здійснювати контроль і самоконтроль, оцінку та самооцінку своєї діяльності.

Програми з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» допоможуть педагогам не лише краще зрозуміти сутність усіх психічних процесів і явищ у зв'язку з формуванням особистості молодшого школяра, а й сприятимуть цілісному всебічному гармонійному розвитку учнів із тяжкими порушеннями мовлення.

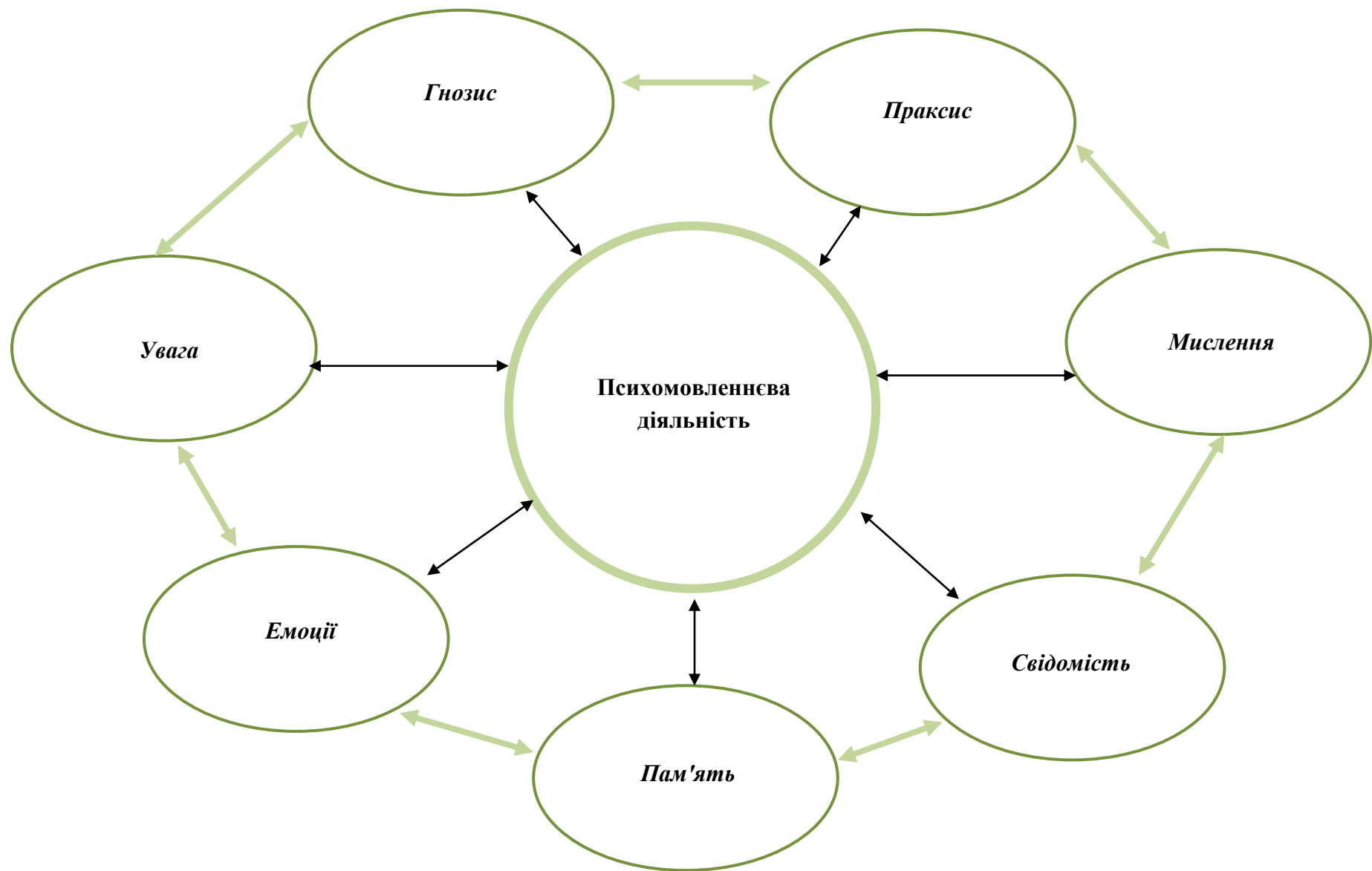

Рис. 1. Модель розвитку психомовленнєвої діяльності учнів із тяжкими порушеннями мовлення

Підготовчий клас (70 год.)

Маршрутні точки розвитку		Шляхи корекційно-розвивальної роботи	Орієнтовні результати корекції розвитку учнів
<i>Гнозис</i>	<i>види</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> предметного зорового, кольорового зорового, лицьового зорового, зорово-просторового, сомато-просторового, тактильного гнозису; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – навичок зосередженого та старанного виконання завдань педагога; – гностичного структурного рівня мовлення; – фонематичного та лексичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – короткочасної, довготривалої, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання); • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> інтересу до навчання 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>впізнає</i> та по можливості <i>називає</i> предмети чи реалістичні зображення; ▪ <i>диференціює</i> основні кольори, <i>називає</i> їх; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>впізнає</i> обличчя педагогів і однокласників; ▪ <i>визначає</i> на дотик поверхню і текстуру матеріалів; ▪ <i>відчуває</i> локалізацію доторкань; ▪ <i>орієнтується</i> у схемі власного тіла; ▪ <i>показує</i> правою (лівою) рукою названі педагогом предмети; ▪ <i>впізнає</i> та <i>диференціює</i> мовленнєві і немовленнєві звуки; ▪ <i>впізнає</i> та <i>розрізняє</i>, по можливості <i>повторює</i> голосні, приголосні звуки, їх невеличкі ряди (з 2–3 елементів); ▪ <i>впізнає</i> та <i>розрізняє</i>, по можливості <i>повторює</i> відкриті та закриті склади, їх невеличкі ряди (з 2–3 елементів); ▪ <i>впізнає</i> та по можливості <i>називає</i> букви на позначення певних звуків, цифри – певних чисел у межах 10; ▪ розглядаючи сюжетну картинку, <i>впізнає</i> героїв знайомих казок, по можливості <i>називає</i> їх
<i>Праксис</i>	<i>види</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> кінетичного та кінестетичного символічного, локомоторного, мануального, пальцевого, графічного, конструктивно-просторового, сомато-просторового, орального, мімічного, аферентного артикуляційного, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розуміє</i> жести-звертання однокласників, які ще не оволоділи навичками вербального спілкування; ▪ <i>здійснює</i> імітаційні рухи на позначення названих педагогом схожих за лексичним значенням дій (різати – пиляти – вирізувати);

		<p>еферентного артикуляційного праксису;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – вміння узгоджувати власні рухи з мовленням; – праксисного структурного рівня мовлення; – фонематичного та лексичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; – коротко- та довготривалої, рухової, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, письма). – поточного, кінцевого зорового та рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> бажання виконувати різноманітні рухові вправи 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ за наслідуванням <i>виконує</i> вправи артикуляційної, мимічної, дихальної, ручної, пальчикової гімнастики, загальнорозвиваючі вправи; ▪ <i>виконує</i> руками послідовні, поперемінні, одночасні рухи; ▪ <i>виконує</i> рухи руками, у т. ч. із торканнями до певних частин голови (обличчя); ▪ <i>викладає</i> з паличок прості геометричні фігури (трикутник, квадрат), по можливості <i>називає</i> їх; ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання, звіряючи зі зразком; ▪ у зошиті в клітинку <i>зображує</i> лінії різних типів, їх комбінації, елементи букв; ▪ правильно <i>вимовляє</i> окремі звуки, звукосполучення, склади, короткі слова (на матеріалі доступних голосних і приголосних звуків); ▪ <i>обводить</i> по крапках зображення, <i>впізнає</i> та по можливості <i>називає</i> їх; ▪ <i>проводить</i> лінії, не виходячи за межі контуру та по можливості не відриваючи олівець; ▪ правильно <i>тримає</i> ручку, пензлик, олівець, крейду; ▪ <i>вміє користуватися</i> стеками; ▪ <i>зберігає</i> правильну поставу під час вільної ходьби, сидіння за партою; ▪ <i>вміє</i> зав'язати шапку, застібнути гудзики (застібку), зашнурувати взуття, зав'язати шнурки
Мислення	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> конструктивного, логічного, наочно-образного, вербально-логічного мислення; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – вміння узагальнювати групи предметів за зовнішніми, функціональними, структурними чи видородовими ознаками; – гностичного та праксисного структурного рівня 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>складає</i> розрізну картинку, співвідносячи ціле з частинами, по можливості <i>називає</i> отримане зображення; ▪ <i>складає</i> дошки Сегена різної складності, по можливості <i>називає</i> знайомі геометричні фігури; ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання, звіряючи зі зразком; ▪ <i>класифікує</i> предмети в групи, по можливості <i>називає</i> їх

	<p>мовлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> – лексичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – довготривалої, оперативної, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання); – поточного, кінцевого зорового та рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> інтересу до різних видів навчальної діяльності 	<p>узагальнюючим словом;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ у групі предметів <i>визначає</i> зайвий, по можливості <i>називає</i> його; ▪ <i>продовжує</i> прості логічні ланцюжки, добираючи потрібне зображення з трьох запропонованих (заєць – морква, собака – ?; шишка, кістка, капуста); ▪ <i>«ремонтуює»</i> килимки, добираючи латки, які підходять за формою, кольором, місцем розташування елементів; ▪ <i>показує</i> та по можливості <i>називає</i> знайомі геометричні фігури, їх колір; ▪ <i>називає</i> колір стрілки, що показує вгору (вниз, ліворуч, праворуч); ▪ <i>лічить</i> букви у одно- та простих (без збігів) двоскладових словах, <i>показує</i> відповідну цифру; ▪ <i>співвідносить</i> представника певної професії з його приладдям, по можливості <i>називає</i> його; ▪ <i>володіє</i> узагальненням «шкільне приладдя»; ▪ з опорою на наочність <i>розв'язує</i> елементарні логічні задачі
форми	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування</u>: – суджень, умовиводів шляхом індукції та дедукції; – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – лексичного та синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового гнозису; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ з опорою на наочність і допомогою педагога <i>висловлює</i> стверджувальні чи заперечливі судження (Кухар готує їжу. Художник – ні); ▪ за аналогією, з опорою на наочність і з допомогою педагога <i>робить</i> умовиводи від загального до конкретного і навпаки (На городі ростуть овочі. Огірок росте на городі. Отже, це овоч)

	<ul style="list-style-type: none"> – свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, монологічного, говоріння, слухання); • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> бажання вербально спілкуватися, користуючись зв'язним мовленням 	
операції	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування:</u> – пізнавальної та мовленнєвої активності; – ототожнення, порівняння, аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, конкретизації, обмеження, класифікації, систематизації; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – зорової, фонологічної, складової, лексичної антиципації; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ серед ряду предметів (зображень) <i>знаходить</i> два однакові; у ряді повільно вимовлених педагогом звуків помічає однакові, називає їх; ▪ <i>порівнює</i> два предмети за зовнішніми, функціональними, структурними чи видо-родовими ознаками; мовленнєві та немовленнєві, голосні та приголосні звуки; ▪ <i>розглядає</i> предмет (зображення), <i>виокремлює</i> складові, по можливості <i>називає</i> їх; ▪ з допомогою педагога <i>аналізує</i> слово та визначає наголошений склад і його місце; ▪ <i>складає</i> цілісне зображення з частин (розрізна картинка, пазли, кубики), по можливості <i>називає</i> його; ▪ <i>синтезує</i> іменники з однаковим суфіксом, утворюючи слова зі зменшувально-пестливим значенням (-чик-: олівчик, зайчик, горобчик); ▪ <i>завершує</i> розпочате педагогом слово відповідним звуком чи складом, речення – словом, яке підходить за змістом; ▪ з ряду предметів <i>виокремлює</i> один із названою педагогом ознакою; ▪ <i>об'єднує</i> в групі одно- та різнорідні предмети, по можливості <i>називає</i> їх одним словом;

		<ul style="list-style-type: none"> – номінативної, регулюючої, пізнавальної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання); – поточного та кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уважності, кмітливості 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ у відповідь на запропоноване педагогом слово-узагальнення, конкретизуючи, <i>називає</i> ряд предметів; ▪ з групи предметів (зображень) <i>виокремлює</i> такий (-е), який (-е) відрізняється від інших певною ознакою, по можливості <i>називає</i> його; ▪ <i>продовжує</i> ряд зображень, розташованих у певній розмірній послідовності (від великого до маленького чи навпаки); ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання, звіряючись зі зразком
Свідомість	рівень	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування</u>: – узагальнених способів мисленнєвої діяльності; – смислового структурного рівня мовлення; – синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: – індивідуальної свідомості; – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – лицьового зорового, зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, моно- та діалогічного, говоріння, слухання); – поточного контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> морально-етичних норм поведінки 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>відрізняє</i> себе від інших, усвідомлюючи свою індивідуальність і значущість; ▪ <i>говорить</i> про себе, вживаючи займенник у першій особі однини, правильно узгоджує його з дієсловами минулого часу у роді та числі (я підійшов, я підійшла) (з незначною допомогою педагога); ▪ поступово <i>починає усвідомлювати</i> себе школярем, ототожнюючи з іншими учнями; ▪ <i>вміє</i> підтримувати порядок як на робочому місці, так і в портфелі; ▪ <i>відчуває</i> задоволення від добре виконаної справи; ▪ <i>знає</i> та <i>дотримується</i> правил поведінки у школі, вдома, на вулиці, у природному довкіллі; ▪ <i>знає</i> та <i>дотримується</i> правил безпечної поведінки з художніми матеріалами та інструментами; ▪ <i>прагне контролювати</i> свою поведінку; ▪ <i>проявляє</i> ініціативу щодо однокласника (-ці), який (-а) потребує допомоги; ▪ <i>засвоює</i> елементарні узагальнені способи мисленнєвої діяльності

Пам'ять	<i>процеси</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> основних форм відтворення (впізнавання, спогаду, пригадування, ейдетизму); • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – елементарних науково-практичних понять шляхом запам'ятовування навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – довільного осмисленого, мимовільного запам'ятовування, заучування, зберігання, впізнавання, відтворювання та пригадування; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, говоріння, слухання, читання, письма); – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; – довільної репродуктивної уяви; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> бажання вивчати та розповідати напам'ять віршовані мініатюри 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує та називає</i> імена, по батькові педагогів, імена та прізвища однокласників; ▪ <i>запам'ятовує</i>, хто з однокласників де сидить, <i>помічає</i> його (її) відсутність на уроці, <i>називає</i> його (її) ім'я та прізвище у родовому відмінку однини (за допомогою педагога); ▪ <i>запам'ятовує</i> і по можливості відтворює речівки, слова пісень, емоційно позитивно відгукується на них (з допомогою педагога); ▪ <i>запам'ятовує</i> ряд предметів (3–4) і за завданням педагога <i>відтворює</i> його; ▪ <i>запам'ятовує та відтворює</i> тексти закличок, лічилок та іншого мовленнєвого (звукового, звуконаслідувального) матеріалу до ігор; ▪ мимовільно асоціативно <i>запам'ятовує, пригадує, впізнає та відтворює (називає)</i> кількарізково побачені зображення, почуті слова, фрази, віршовані чи пісенні рядки; ▪ за завданням педагога, спираючись на зорові та / чи слухові опори, у т. ч. мнемотехнічні прийоми, <i>запам'ятовує, пригадує, впізнає та відтворює</i> графічний, фонетичний, лексичний матеріал; ▪ по можливості <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання, зв'язуючись зі зразком; ▪ старанно <i>працює</i> на уроці, <i>прагне зрозуміти та запам'ятати</i> пояснення педагога; ▪ <i>відчуває, запам'ятовує</i> ритм і <i>може відтворити</i> його; ▪ <i>розуміє</i> значення морально-етичних норм, <i>запам'ятовує і виконує</i> їх
----------------	----------------	---	---

	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> провідного (-их) і недомінантних видів пам'яті; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – сенсорної іконічної та ехоїчної пам'яті; – короткочасної та свідомої довготривалої, оперативної, слухо-мовленнєвої, зорово-предметної, рухової, ейдетичної пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, автоматизованого, говоріння, слухання, читання, письма); – довільної репродуктивної уяви; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> старанності, дисциплінованості, відповідальності 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ подивившись на зображення (почувши звук) упродовж 1 с., називає (відтворює) його; ▪ упродовж 20 с. одночасно утримує в пам'яті невеличкі ряди (з 3–4 елементів) рухів, зображень, звуків, складів, слів і відтворює (називає) їх; ▪ по можливості перевіряє правильність виконання завдання, звіряючись зі зразком; ▪ запам'ятовує назви та послідовність частин доби, пір року, їх основні ознаки; ▪ запам'ятовує, що при прямій лічбі кожне наступне число більше від названого на один, при зворотній – менше на один; ▪ запам'ятовує, що вітаміни, рослинні продукти (зелень, овочі, фрукти) є необхідними для нормальної життєдіяльності організму людини і є профілактичним засобом проти багатьох хвороб; ▪ запам'ятовує (у т. ч. з опорою на ейдетичні символи): <ul style="list-style-type: none"> – графічне позначення звуків і прагне відтворювати їх у друкованому та рукописному вигляді; – нові слова на позначення назв предметів, ознак, дій, станів і прагне до подальшого використання їх у власному мовленні; – цілісний графічний образ слів; – прості і поширені речення та повторює їх; – та відтворює лічилки, заклички, скоромовки, чистомовки, домовлянки, віршовані мініатюри; – та відтворює числовий ряд у межах 10; – та виконує ряд послідовних інструкцій (доручень); – та відтворює послідовність дій з метою досягнення певного результату
--	------	--	---

	влас- тос- тосі	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Збільшення</u> обсягу, тривалості зберігання, точності відтворення; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – елементарних навичок користування мнемотехнічними прийомами для запам'ятовування навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання, письма); – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання уважності</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>розуміє, запам'ятовує, виконує</u> одну- та кількоступеневі інструкції педагога; ▪ <u>запам'ятовує, впізнає</u> та <u>називає</u> музичні, художні інструменти, їх призначення та способи використання; ▪ з використанням зорових, слухових опор, із застосуванням мнемотехнічних прийомів <u>запам'ятовує, утримує</u> в пам'яті і точно <u>відтворює</u> мовленнєвий (звуки, склади, слова) та немовленнєвий (рухи, ритми, зображення, графеми) матеріал у межах 3–5 елементів; ▪ по можливості <u>перевіряє</u> правильність виконання завдання, звіряючись зі зразком; ▪ <u>знає напам'ять</u> 2–3 віршовані мініатюри; ▪ <u>вивчає</u> та <u>застосовує</u> правила написання великої букви у словах; ▪ <u>запам'ятовує, пригадує</u> та <u>малює</u> елементарні зображення із заданим звуком; ▪ <u>запам'ятовує</u> вимову дво- та трискладових слів зі збігом приголосних, виділяючи голосом наголошений склад; ▪ <u>впізнає, запам'ятовує</u> та <u>називає</u> основні типи музики (колискова, пісенна, танцювальна, маршова); ▪ <u>запам'ятовує</u>, по можливості називає українські символи та їх значення, <u>впізнає</u> прапор України серед інших, <u>знає</u>, як себе поводити, коли звучить гімн
Емоції	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>розширення уявлень</u> про нейтральні, позитивні, негативні емоції; • <u>позбавлення</u> психоемоційного напруження; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>проявляє інтерес</u> до навчальної та інших видів діяльності; ▪ із задоволенням <u>засвоює</u> емоційно насичений навчальний матеріал; ▪ <u>домальовує</u> рот зображеним смайликам відповідно до названих педагогом емоційних станів (☺ – веселий, ☹ – спокійний, ☹ – сумний);

		<ul style="list-style-type: none"> – лексичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального та пальцевого праксису; – емоційно-образної пам'яті на основі безпосереднього сприймання предметів і явищ оточуючої дійсності; – довільної слухової та зорової уваги; – навичок невербального спілкування, сприймання емоційного стану інших людей; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, емотивної функції мовлення; – зорової антиципації; – поточного та кінцевого контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> гальмівних процесів, які лежать в основі вміння стримувати себе, свої почуття, безпосередні ситуативні бажання 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>вміє відтворювати</i> за зразком педагога певний емоційний стан, використовуючи для контролю індивідуальне дзеркальце; ▪ <i>вміє сприймати, диференціювати, виразити</i> емоційні переживання шляхом міміки, пантоміміки, жестів та використовуючи характерологічні вербальні засоби (з допомогою педагога); ▪ <i>вміє відстежити, назвати, відтворити</i> свій емоційний стан на папері, у предметах ліплення чи аплікації, при роботі з піском; ▪ <i>помічає</i> вплив музики, кольору на власний емоційний стан (з допомогою педагога); ▪ за допомогою кольорів, форм, звуків, рухів <i>передає</i> свій емоційний стан; ▪ слухаючи музику, розглядаючи картину, переглядаючи виставу тощо, <i>відчуває</i> різноманітні емоційні переживання, <i>прагне поділитися</i> враженнями від побаченого чи почутого з дорослими та ровесниками; ▪ <i>намагається розповісти</i> про події власного життя, висловлюючи емоційне ставлення до них, використовуючи відповідну інтонацію, правильно ставлячи логічний наголос (із допомогою педагога); ▪ <i>приймає участь</i> у розігруванні сюжету добре знайомої казки (оповідання, вірша), виражаючи емоційний стан героя за допомогою мовлення, пантоміми, міміки і жестів
Увага	властивості	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Пропедевтика</u> застрягань на попередньому матеріалі, втомлюваності; • <u>виконання</u> диференційованих дій за словесною інструкцією; • <u>формування</u>: – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – лексичного, синтаксичного коду імпресивного та 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ зосереджено <i>слухає</i> музику, <i>слухає</i> та <i>розуміє</i> розповідь педагога; ▪ <i>називає</i> звук, який найчастіше зустрічається у змісті вірша; ▪ серед ряду предметних зображень (геометричних фігур, букв, цифр) <i>знаходить</i> потрібне (-у, -і); ▪ слухаючи ряд слів, названих педагогом, <i>диференціює</i> істівне і неістівне, виконуючи відповідні рухи обома руками до і від себе;

	<p>експресивного усного мовлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – зосередженості, вибірковості, концентрації, обсягу, розподілу, стійкості, переключення уваги; – короткочасної зорової, слухової пам'яті; – основних видів мовлення (говоріння, слухання, читання); – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – поточного та кінцевого зорового, слухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уваги до орфоепічного, лексичного, граматичного оформлення мовлення 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розуміє</i> абсурдність змісту запропонованої логічної задачі, адекватно емоційно <i>реагує</i> на нього; ▪ <i>звертає увагу</i> на гармонійне поєднання форм, кольорів у предметах оточуючої дійсності; ▪ <i>прислухається</i> до орфоепічного, лексичного, граматичного оформлення мовлення; ▪ <i>знаходить</i> в ряді предметів схожі та відмінні; ▪ <i>орієнтується</i> у порах року, <i>помічає</i> небилиці у сюжетних картинках; ▪ <i>звертає увагу</i> на естетичне оформлення приміщення класу, школи, прилеглої до школи території; ▪ працюючи в зошиті, малюючи фарбами, <i>слідкує</i> за охайністю виконання роботи; ▪ адекватно <i>переходить</i> від виконання одного завдання до іншого; ▪ <i>виправляє</i> помилки, навмисно допущені педагогом; <i>прагне</i> до виправлення помилок у власному мовленні
види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> довільної, модально-специфічної сенсорної слухової, зорової, модально-неспецифічної рухової, інтелектуальної уваги; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – лексичного, синтаксичного коду імпресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ уважно <i>слухає, чує, розуміє</i> та <i>виконує</i> вербальні інструкції педагога; ▪ серед візуально розташованих цифр <i>знаходить, показує</i> і <i>називає</i> їх у правильному порядку від 1 до 10; ▪ <i>запам'ятовує</i> перший звук свого прізвища, серед ряду вимовлених педагогом звуків <i>впізнає</i> свій, <i>встає</i> і <i>плескає</i> в долоні; ▪ <i>запам'ятовує</i> перший звук свого прізвища, серед ряду показаних педагогом букв <i>впізнає</i> свою, <i>встає</i> і <i>називає</i> її; ▪ на картці з хаотично або рядами розташованими буквами (цифрами, геометричними фігурами чи предметами) <i>почергово знаходить</i> і <i>закреслює</i> (підкреслює, обводять) все назване педагогом (закресли всі трикутники);

	<ul style="list-style-type: none"> – зорово-предметного, зорово-просторового праксису; – короткочасної зорової, слухової пам'яті; – основних видів мовлення (говоріння, слухання, читання); – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – поточного та кінцевого зорового, слухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> інтересу до уроків з корекції розвитку 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання та при потребі <i>прагне виправити</i> його; ▪ <i>розрізняє</i> поняття «раз» і «один», правильно вживає їх; ▪ <i>вміє помічати</i> зміни у природі в залежності від пір року та погоди; прагне розповідати про них; ▪ уважно розглядаючи сюжетні картинки, <i>співвідносить</i> частини доби зі змістом режимних моментів
--	---	--

1 клас (105 год.)

Маршрутні точки розвитку		Шляхи корекційно-розвивальної роботи	Орієнтовні результати корекції розвитку учнів
Гнозис	<i>види</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> симультанного зорового, предметного зорового, кольорового зорового, лицьового зорового, зорово-просторового, сукцесивного слухового, сомато-просторового, тактильного гнозису, стереогнозу; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного структурного рівня мовлення; – фонематичного та лексичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>визначає</i> на дотик поверхню і текстуру матеріалів; ▪ <i>обмацуючи</i> об'ємні фігури, <i>впізнає</i> і <i>називає</i> їх; ▪ <i>впізнає</i> об'ємні букви та цифри на дотик, <i>називає</i> їх; ▪ <i>впізнає</i> на фотографіях та <i>називає</i> своїх рідних і однокласників; ▪ <i>впізнає</i> стилізовані, заштриховані, тіньові, накладені, перекреслені зображення предметів, <i>називає</i> їх; ▪ <i>диференціює</i> кольори та їх відтінки, <i>називає</i> їх; ▪ <i>впізнає</i> та <i>називає</i> зображення предметів за окремими складовими (фрагментами); ▪ <i>впізнає</i> та <i>називає</i> зображення предметів у різних ракурсах; ▪ <i>виокремлює</i> предмети за кольором, величиною, формою,

		<ul style="list-style-type: none"> – аналітико-синтетичної діяльності; – кінестетичного локомоторного, мануального, пальцевого праксису; – короткочасної, довготривалої, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання); • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> інтересу до навчання 	<p>абстрагуючись від другорядних ознак;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>диференціює</i> на слух мовленнєві та немовленнєві звуки; ▪ <i>впізнає</i> букви і цифри, надруковані різними шрифтами; ▪ <i>диференціює</i> правильне і помилкове, у т. ч. й дзеркальне, написання букв, цифр; ▪ на слух <i>розпізнає</i> слова на позначення назв предметів, ознак, дій; ▪ <i>визначає</i> на слух наголошений склад у слові; ▪ <i>впізнає</i> цілісне слово за трьома почутими звуками; ▪ на слух <i>виокремлює</i> речення як синтаксичну одиницю
Практис	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> кінетичного та кінестетичного символічного, локомоторного, мануального, пальцевого, графічного, конструктивно-просторового, сомато-просторового, орального, мімічного, аферентного артикуляційного, еферентного артикуляційного праксису; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – вміння узгоджувати власні рухи з мовленням; – праксисного структурного рівня мовлення; – фонематичного та лексичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; – коротко- та довготривалої, рухової, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>викладає</i> з паличок предмети з простих геометричних фігур (трикутник, квадрат, прямокутник), окремі букви та цифри; ▪ <i>диференціює</i> ритмічні малюнки (мелодії), по можливості відтворює їх; ▪ <i>домальовує</i> частини предметів, яких не вистачає з правого (лівого) боку; ▪ <i>зображує</i> на правій (лівій) стороні аркуша, розділеного навпіл, знайомі геометричні фігури; ▪ за зразком і вербальною інструкцією <i>виконує</i> вправи артикуляційної, мімічної, дихальної, ручної, пальчикової гімнастики, загальнорозвиваючі вправи; ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання, звіряючись зі зразком; ▪ <i>виконує</i> різноманітні вправи, узгоджуючи їх із мовленням; ▪ <i>правильно промовляє</i> окремі звуки, склади, слова, словосполучення (на матеріалі доступних голосних і приголосних звуків); ▪ <i>друкує</i> та <i>пише</i> букви, цифри; <p><i>диференціює</i> та <i>пише</i> умовні позначення голосних, твердих і м'яких приголосних звуків;</p>

		<p>– номінативної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання, письма); – поточного, кінцевого зорового та рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> чуття ритму, бажання ритмічно виконувати різноманітні вправи</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>креслить</i> графічні схеми звукового аналізу слів, побудови речень із 3–4 слів; ▪ <i>зашифровує</i> геометричні фігури (предметні зображення) у напрямку, вказаному стрілками; ▪ за допомогою лінійки та олівця <i>креслить</i> прями та відрізки; ▪ <i>пише</i> графічні диктанти; ▪ <i>списує</i> (з дошки, підручника, навчальної картки) речення з 2–5 слів; ▪ <i>дотримується</i> правильної постави під час сидіння за партою
Мислення	<i>види</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> конструктивного, логічного, наочно-образного, вербально-логічного, просторово-часового мислення; • <u>формування</u>: – вміння узагальнювати групи предметів за зовнішніми, функціональними, структурними чи видо-родовими ознаками; – гностичного та праксисного, смислового структурного рівня мовлення; – лексичного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – довготривалої, оперативної, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, комунікативної, регулюючої функції мовлення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ із візуально розрізаних частин <i>складає</i> цілісні предметні зображення, називає їх; ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання, звіряючись зі зразком; ▪ <i>класифікує</i> предмети за групами, називаючи кожен узагальнюючим словом; ▪ в групі предметів <i>знаходить</i> зайвий за певними ознаками (видо-родові, колір, форма, величина, функціональні, структурні відмінності, тощо), по можливості <i>аргументує</i> свій вибір; ▪ <i>лічить</i> предмети у кожній групі, <i>знаходить</i> і <i>називає</i> відповідну цифру; ▪ <i>показує</i> предмети від найбільшого до найменшого (найвищого до найнижчого, від найтоншого до найтовщого, від найдовшого до найкоротшого, від найвужчого до найширшого) і навпаки; ▪ <i>диференціює</i> лексеми на позначення розмірових характеристик; ▪ <i>синтезує</i> два звуки у прямий (приголосний + голосний) чи обернений (голосний + приголосний) склад; ▪ <i>доповнює</i> речення, розпочате педагогом, 1–2 лексично доречними, граматично узгодженими словами, які відповідають змісту висловлювання;

	<p>– основних видів мовлення (індикативного, монологічного, говоріння, слухання);</p> <p>– поточного, кінцевого зорового та рухового контролю;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> інтересу до різних видів навчальної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ за допомогою серії сюжетних картинок із відображенням часо-просторових відношень <i>створює</i> єдиний сюжет, по можливості <i>складає</i> зв'язну розповідь за ним; ▪ <i>розв'язує</i> логічні задачі, по можливості пояснює власний хід думок
форми	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування:</u> – понять, суджень, умовиводів шляхом індукції та дедукції; – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – лексичного та синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового гнозису; – свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, монологічного, спонтанного, говоріння, слухання); • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> бажання вербально спілкуватися, користуючись фонетично, лексично та граматично правильним зв'язним мовленням 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ з опорою на наочність і допомогою педагога <i>висловлює</i> стверджувальні чи заперечливі судження (Швачка шиє одяг. Перукар одягу не шиє. Він робить зачіски); ▪ за аналогією, з опорою на наочність і з допомогою педагога <i>робить</i> умовиводи від загального до конкретного і навпаки (Холодильник, лампа, праска, фен – це електроприлади. Вони працюють за допомогою електрики. Пилосос також так працює. Отже, це електроприлад); ▪ <i>оперує</i> поняттями «звук», «голосний (приголосний, м'який, твердий) звук», «склад», «слово», «словосполучення», «речення», <i>диференціює</i> їх

	<p><i>операції</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування:</u> <ul style="list-style-type: none"> – пізнавальної та мовленнєвої активності; – ототожнення, порівняння, аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, конкретизації, обмеження, класифікації, систематизації; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> <ul style="list-style-type: none"> – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – смислової, зорової, фонологічної, складової, лексичної, морфологічної, граматичної, синтаксичної антиципації; – номінативної, регулюючої, пізнавальної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання, письмо); – поточного та кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уважності, кмітливості 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ серед ряду зображень (букв, цифр) <i>знаходить</i> два однакові; ▪ <i>порівнює</i> кілька предметів за зовнішніми, функціональними, структурними чи видо-родовими ознаками; ▪ <i>порівнює</i> букви (цифри) за подібністю елементів; ▪ <i>знає, диференціює та відтворює</i> звуки, які видають свійські тварини; ▪ з допомогою педагога <i>робить</i> повний звуковий, складовий аналіз слів; ▪ <i>аналізує</i> ряд спільнокореневих лексем і з допомогою педагога, за умов акцентованої вимови <i>визначає</i> на слух корінь слів (без чергувань голосних і приголосних) (риба, рибка, рибний); ▪ <i>завершує (починає)</i> промовлене педагогом (прочитане) слово (словосполучення, речення) певним звуком чи складом (словом); ▪ <i>утворює</i> цілісне слово з 3–4 (звуків) букв, <i>знаходить і називає</i> відповідне предметне зображення; ▪ <i>виконує</i> завдання педагога, використовуючи аналогію; ▪ за аналогією до асоціативно пов'язаної між собою пари слів, запропонованих педагогом, <i>формує</i> наступну пару із запропонованих слів (з опорою на наочність, записані слова на картках) (сонце – день, місяць – ... (ніч, зірка, луна); ▪ <i>продовжує</i> логічний ланцюжок, додаючи потрібне предметне зображення із запропонованих (повна склянка соку → півсклянки → чверть склянки → соку у склянці на денці); ▪ доповнює розпочате педагогом словосполучення (предмет + ознака, предмет + дія); ▪ <i>розглядає</i> сюжетну картинку із ситуацією, яка вже відбулася; складає розповідь, придумуючи початок і логічно розвиваючи послідовність подій; ▪ <i>прогнозує</i> вибір потрібного алгоритму (-ів) для розв'язування задачі
--	---	---

Свідомість	рівень	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – алгоритмів, узагальнених способів мисленнєвої діяльності; – смислового структурного рівня мовлення; – синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – індивідуальної свідомості; – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, моно- та діалогічного, говоріння, слухання); – поточного контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уважного, чуйного, турботливого ставлення до однокласників, поваги до дорослих 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>звертається</i> по імені до однокласників, по імені та по батькові до дорослих, вживаючи кличний відмінок; ▪ <i>розуміє</i> звернене мовлення однокласників, <i>уміє</i> адекватно <i>реагувати</i> на помилки в їх мовленні; ▪ <i>працює</i> в парах і малих групах, дотримуючись встановлених правил і морально-етичних норм; ▪ <i>дотримується</i> режиму дня; ▪ <i>контролює</i> свою поведінку, оцінює якість власних дій, їх адекватність або неадекватність; ▪ <i>засвоює</i> алгоритми, узагальнені способи мисленнєвої діяльності; ▪ <i>допомагає</i> однокласникам при утрудненнях під час виконання завдань ▪ <i>засвоює</i> та <i>виконує</i> правила поведінки в школі, вдома, на вулиці, у природному довкіллі; ▪ <i>знає</i> правила поведінки у небезпечних ситуаціях; ▪ з опорою на сюжетні картинки <i>розповідає</i>, які із зображених ситуацій є небезпечними, та <i>пояснює</i>, чому; ▪ <i>бережливо ставиться</i> до речей, із повагою відноситься до праці людей
Пам'ять	процеси	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> основних форм відтворення (впізнавання, спогаду, пригадування, ейдетизму); • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – початкових науково-практичних понять шляхом запам'ятовування навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ мимовільно асоціативно <i>запам'ятовує, пригадує, впізнає</i> та <i>відтворює (називає)</i> кількаразово побачені зображення, почуті слова, фрази, віршовані чи пісенні рядки; ▪ за завданням педагога, спираючись на зорові та / чи слухові опори, у т. ч. мнемотехнічні прийоми, <i>запам'ятовує, пригадує, впізнає</i> та <i>відтворює</i> графічний, фонетичний, лексичний матеріал; ▪ по можливості <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання, звіряючись зі зразком;

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – опосередкованого запам'ятовування; – навичок запам'ятовування малочастотних об'єктів; – навичок запам'ятовування, у т. ч. за умов гомогенної інтерференції; – довільного осмисленого, мимовільного запам'ятовування, заучування, зберігання, впізнавання, відтворення та пригадування; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, говоріння, слухання, читання, письма); – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; – довільної репродуктивної уяви; • <u>пропедевтика</u> виникнення контамінацій, заміни одного мовленнєвого (немовленнєвого) матеріалу іншим; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> бажання вивчати та розповідати напам'ять віршовані мініатюри 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>повторює</i> за педагогом зразки вживання слів, побудови словосполучень, коротких (у межах 4 слів) речень; ▪ <i>пригадує</i> події минулого, події упродовж дня, <i>розповідає</i> про них, користуючись фонетично, лексично, граматично правильним зв'язним мовленням; ▪ <i>запам'ятовує, розуміє та застосовує</i> під час виконання письмових робіт вивчені правила; ▪ <i>сприймає на слух</i> текст задачі, <i>розуміє</i> її зміст, <i>запам'ятовує</i> числові дані, <i>складає</i> скорочений запис її умови, правильно <i>розташовує</i> та <i>записує</i> умову, відповідний числовий вираз і відповідь на сторінці зошита; ▪ <i>запам'ятовує і користується</i> під час розв'язування прикладів і задач таблицями на додавання та віднімання у межах 10; ▪ <i>запам'ятовує</i> алгоритми розв'язування задач і при потребі застосовує їх; ▪ <i>запам'ятовує</i> еквіваленти переведення одних одиниць в інші (дм → см → мм); ▪ <i>запам'ятовує та розрізняє</i> кількісну (Скільки?) та порядкову (Який? Котрий?) лічбу; ▪ <i>запам'ятовує, розрізняє та називає</i> площинні (круг, овал, трикутник, квадрат, прямокутник, багатокутник) та об'ємні геометричні фігури (куля, куб, циліндр); ▪ <i>запам'ятовує</i> листя та плоди дерев, <i>порівнює, розрізняє та називає</i> їх
--	---	--

	<p><i>види</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> провідного (-их) і недомінантних видів пам'яті; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – модально-специфічної зорової та слухової, модально-неспцифічної пам'яті; – образної зорової, слухової, моторно-рухової, емоційної пам'яті; – короткочасної та свідомої довготривалої, оперативної, вербальної, слухо-мовленнєвої, словесно-логічної, зорово-предметної, рухової, ейдетичної пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, автоматизованого, говоріння, слухання, читання, письма); – довільної репродуктивної уяви; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує та називає</i> своє прізвище, ім'я, вік, домашню адресу та адресу школи, членів своєї родини; ▪ <i>запам'ятовує та називає</i> кількість почутих звукових сигналів (виконаних педагогом рухів, побачених предметів чи зображень); ▪ <i>запам'ятовує</i> ряд (3–4) з голосних (приголосних, голосних і приголосних) звуків; ▪ <i>запам'ятовує</i> ряд (4–5) предметів (зображень), <i>визначає</i>, якого предмета не стало (який з'явився, змінив місце свого розташування); ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання та при потребі <i>прагне виправити</i> його; ▪ <i>запам'ятовує та відтворює</i> кількість почутих однорідних (неоднорідних) звукових сигналів (3–5); ▪ <i>запам'ятовує та відтворює</i> ряд (3–4) однорідних (неоднорідних) рухів; ▪ <i>запам'ятовує та називає</i> дні тижня по порядку; ▪ <i>запам'ятовує</i> вербальний матеріал, використовуючи логічні ланцюжки; ▪ <i>запам'ятовує та відтворює</i> вербальний і невербальний матеріал, використовуючи доступні для сприймання та розуміння зорові, слухові, рухові, емоційно насичені мнемотехнічні прийоми; ▪ <i>запам'ятовує та може розповісти</i> про призначення світлофора, його кольорів, <i>називає</i> дію відповідно кольору; ▪ <i>запам'ятовує та називає</i> свою Батьківщину, столицю України, кілька назв річок і гір; ▪ <i>запам'ятовує та прагне розповісти</i>, як люди працюють і відпочивають у різні пори року
--	---	--

	<p>вторинних порушень психофізичного розвитку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>виховання</u> організованості, цілеспрямованості, відповідальності 	
власти-вості	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Збільшення</u> обсягу, тривалості зберігання, міцності запам'ятовування, точності відтворення; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – елементарних навичок користуватися мнемотехнічними прийомами для запам'ятовування навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, автоматизованого, говоріння, слухання, читання, письма); – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уважності 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує та відтворює</i> ряд чисел (цифр) від 1 до 10, дні тижня, частини доби; ▪ <i>запам'ятовує</i> групи слів, пари простих речень (безпосередньо, відстрочено після традиційної паузи, після паузи, заповненої коротким діалогом упродовж 30 с.); ▪ уважно <i>розглядає</i> картку, розділену на 4–6 квадратів, накритих різнокольоровими (одного кольору) однорідними (неоднорідними) геометричними фігурами; <i>запам'ятовує</i> геометричні фігури, їх колір, місце та послідовність розташування; після того, як педагог прибрав фігури або інші графічні об'єкти з картки, <i>розкладає</i> їх по пам'яті так, як було; ▪ по чергово піднімаючи геометричні фігури з квадратів картки, уважно <i>розглядає</i> та <i>запам'ятовує</i> предметні зображення під кожною з фігур; дивлячись на геометричну фігуру, <i>називає</i> зображений предмет, <i>перевіряє</i> правильність своєї відповіді, піднімаючи фігуру; ▪ <i>запам'ятовує</i> предметних зображень (графічних об'єктів), накритих різнокольоровими (одного кольору) однорідними (неоднорідними) геометричними фігурами; ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання та при потребі <i>прагне виправити</i> його; ▪ спільно з однокласниками <i>запам'ятовує</i> і по можливості <i>відтворює</i> речівки, слова пісень, емоційно позитивно <i>відгукується</i> на них

Емоції	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>уточнення уявлень</u> про нейтральні, позитивні, негативні емоції; • <u>позбавлення</u> психоемоційного напруження; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – лексичного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального та пальцевого праксису; – адекватних емоційних міжособистісних стосунків; – емоційно-образної пам'яті на основі безпосереднього сприймання предметів і явищ оточуючої дійсності; – довільної слухової та зорової уваги; – навичок невербального спілкування, сприймання емоційного стану інших людей; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, емотивної функції мовлення; – смислової, зорової, лексичної, граматичної, синтаксичної антиципації; – поточного та кінцевого контролю; • <u>попередження</u> виникнення неадекватних, негативістських, ейфоричних, фобічних проявів, емоційної збідненості та в'язкості; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>сприймає і оцінює</i> емоційний зміст картин та проблемних ситуацій, розповідає про побачене (почуте), висловлюючи своє емоційно-оцінне ставлення; ▪ <i>проявляє</i> емпатію до людей, які перебувають у скрутному становищі, <i>прагне</i> їм допомогти; ▪ з повагою, теплом, турботою <i>відноситься</i> до рідних, близьких людей; ▪ за ціннісною шкалою <i>визначає</i> ступінь теплоти відношення до людей із близького оточення; ▪ <i>розрізняє</i> емоційні стани, <i>використовує</i> емоційно-оцінну лексику; ▪ <i>відчуває</i> емоційний настрій віршів, передає його при розповіданні; ▪ <i>прагне наслідувати</i> вчинки позитивних героїв знайомих літературних творів; ▪ <i>розуміє</i>, що не можна насміхатися з людини, висміювати її зовнішні чи психофізичні недоліки; ▪ <i>вміє</i> наполегливо <i>досягати</i> своєї мети, незважаючи на труднощі; ▪ <i>терпляче очікує</i> зеленого сигналу світлофора для переходу вулиці; ▪ <i>отримує задоволення</i> від правильно виконаного завдання; ▪ <i>долає власну невпевненість і скутість</i> шляхом ритмічного виконання фізичних вправ; ▪ <i>радіє</i> позитивним змінам у рослинах з куточку природи і <i>засмучується</i>, коли вони хворіють; ▪ <i>вміє</i> відтворювати за зразком учителя певний емоційний стан, використовуючи для контролю індивідуальне дзеркальце; ▪ <i>радіє</i> зустрічі з однокласниками, педагогами; ▪ <i>зберігає</i> гарний настрій під час сумісної діяльності з однокласниками
--------	------	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • <u>виховання</u> толерантності, позитивного сприймання навколишньої дійсності 	
<i>Увага</i>	<i>властивості</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Пропедевтика</u> застрягань на попередньому матеріалі, втомлюваності; • <u>виконання</u> диференційованих дій за словесною інструкцією; • <u>формування</u>: – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – лексичного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – працездатності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – зосередженості, вибірковості, концентрації, рухливості, обсягу, розподілу, стійкості, переключення уваги; – короткочасної зорової, слухової пам'яті; – основних видів мовлення (говоріння, слухання, читання, письма); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, комунікативної функції мовлення; – поточного та кінцевого зорового, слухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уваги до орфоепічного, лексичного, граматичного оформлення мовлення 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ зосереджено <i>слухає</i> та <i>розуміє</i> вербальні інструкції та розповіді педагога; ▪ <i>помічає</i> семантичну та звукову відмінність слів-паронімів; ▪ на картці серед хаотично розташованих цифр різного розміру, кольору, написаних різним шрифтом <i>знаходить</i> і <i>називає</i> цифри від 1 до 9 (від 9 до 1); ▪ на картці серед хаотично розташованих цифр різного розміру, кольору, написаних різним шрифтом <i>знаходить</i> і <i>називає</i> цифри від 1 до 9 певного кольору; ▪ розглядаючи зображення, <i>визначає</i> та <i>називає</i>, якої (-их) саме деталі (-ей) не вистачає; ▪ за завданням педагога серед ряду букв <i>закреслює (обводить)</i> тільки ту (ті), яку (-і) назвав педагог; ▪ на картці із хаотичним розташуванням букв і цифр <i>знаходить</i> і <i>обводить</i> букви в кружечок, цифри – в квадрат чи навпаки, <i>називає</i> їх; ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання та при потребі <i>прагне виправити</i> його; ▪ уважно <i>розв'язує</i> приклади, <i>прослідковує</i> залежність між арифметичною дією та здобутим результатом, <i>може пояснити</i> її; ▪ розглядаючи сюжетну картинку, <i>відшукує</i> невідповідність у вигляді зайвого предмета, по можливості <i>пояснює</i> логіку свого рішення; ▪ уважно <i>слухає</i> умову задачі, <i>визначаючи</i> в ній головне, <i>прогнозує</i> способи розв'язання

	<p><i>види</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> мимовільної, довільної, модально-специфічної сенсорної слухової, зорової, модально-неспецифічної рухової, інтелектуальної уваги; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, синтаксичного коду імпресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – зорово-предметного, зорово-просторового праксису; – концентрації уваги; – короткочасної зорової, слухової пам'яті; – основних видів мовлення (монологічне, спонтанне, говоріння, слухання, читання, письмо); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, смислової, комунікативної функції мовлення; – поточного та кінцевого зорового, слухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> інтересу до ігрових вправ і навчальних завдань, які потребують зосередженості 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ за завданням педагога <i>заплющує</i> очі, <i>пригадує</i> та <i>перераховує</i> предмети, які знаходяться в класі (на парті); ▪ серед ряду геометричних фігур <i>знаходить</i> і <i>закреслює</i> (<i>обводить</i>) названу педагогом пару, чітко дотримуючись вказаної послідовності (○□, а не □○) (розміру, кольору тощо); ▪ <i>перевіряє</i> правильність виконання завдання та при потребі <i>прагне виправити</i> його; ▪ зосереджено <i>слухає</i>, чітко та правильно <i>повторює</i> за педагогом паронімічні пари; ▪ уважно <i>порівнює</i> та <i>аналізує</i> будову різних комах, риб, птахів і звірів, дерев, кущів і трав'янистих рослин; ▪ уважно <i>слухає</i> ряд слів із кількох тематичних груп і <i>плескає</i> в долоні тільки тоді, коли <i>почує</i> назви предметів із заздалегідь визначеної групи (комахи – птахи, одяг – головні убори); ▪ <i>уважно слухає</i> невеличкий віршований чи прозовий літературний твір, <i>відповідає</i> на запитання за його змістом, по можливості <i>переказує</i> (з опорою на наочність, зразок, алгоритм, із допомогою педагога); ▪ <i>уважно ставиться</i> до власного мовлення, <i>уміє помічати</i> мовленнєві недоліки та <i>виправляє</i> їх; ▪ з <i>повагою ставиться</i> до педагога, <i>уважно слухає</i> його пояснення та розповіді, відповіді однокласників
--	---	---

2 клас (105 год.)

Маршрутні точки розвитку		Шляхи корекційно-розвивальної роботи	Орієнтовні результати корекції розвитку учнів
Гнозис	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – симультанного зорового, предметного зорового, лицьового зорового, зорово-просторового, сукцесивного слухового, сомато-просторового гнозису, стереогнозу; – гностичного структурного рівня мовлення; – фонематичного та лексичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; • <u>формування</u> орфографічної пильності; • <u>розвиток:</u> <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – кінетичного пальцевого праксису; – короткочасної, довготривалої, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання); • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> вміння бачити і виправляти помилки 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>впізнає, ідентифікує та називає</i> предмети на дотик; ▪ <i>обмацуючи</i> об'ємні предмети чітко вираженої форми, <i>впізнає та називає</i> її; ▪ <i>орієнтується</i> на аркуші зошита, підручника, у просторі; ▪ <i>називає</i> пальці своєї руки, пальці педагога, намальовані на аркуші; ▪ <i>впізнає та називає</i> зображення предметів у різних ракурсах; ▪ <i>знаходить</i> абзаци у тексті; ▪ <i>впізнає та називає</i> на портретах Т. Шевченка, Л. Українку, В. Сухомлинського та ін.; ▪ <i>уважно розглядає</i> картини, <i>впізнає</i> предмети зображені у різних художніх стилях; ▪ <i>впізнає</i> слово за послідовно названими складами; ▪ у навмисно неправильно написаних педагогом словникових словах <i>бачить</i> помилку, <i>прагне виправити</i> її; ▪ <i>диференціює та розуміє</i> значення слів, близьких за звучанням; ▪ <i>впізнає</i> слова української та іноземної мови; ▪ <i>впізнає, розуміє, диференціює</i> та по можливості <i>вживає</i> слова близькі і протилежні за значенням, багатозначні лексеми; ▪ <i>впізнає та диференціює</i> усне та писемне мовлення; ▪ <i>впізнає, запам'ятовує</i> графічно-символічні позначення в підручнику, <i>орієнтується</i> в них

Праксис	<i>види</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – кінетичного та кінестетичного символічного, локомоторного, мануального, пальцевого, графічного, конструктивно-просторового, сомато-просторового, орального, мімічного, аферентного артикуляційного, еферентного артикуляційного праксису; – вміння узгоджувати власні рухи з мовленням; – праксисного структурного рівня мовлення; – фонематичного та лексичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; • <u>розвиток:</u> <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; – коротко- та довготривалої, рухової, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання, письма); – поточного, кінцевого зорового та рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> чуття ритму, бажання бути сильними, спритними і здоровими 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ із запропонованих фігур та їх частин різного кольору та величини <i>вибирає</i> потрібні та <i>викладає</i> предметну (сюжетну) картинку аналогічну запропонованій (способом накладання, за зразком, по пам'яті); ▪ правильно <i>промовляє</i> окремі звуки, склади, слова, словосполучення, речення; ▪ за завданням педагога на паперовому крузі <i>викладає</i> годинникові стрілки; ▪ <i>диференціює</i> та <i>відтворює</i> ритмічні малюнки різної складності; ▪ за вербальною інструкцією <i>виконує</i> вправи артикуляційної, мімічної, дихальної, ручної, пальчикової гімнастики, загальнорозвиваючі вправи; ▪ <i>виконує</i> різноманітні вправи під вербальний, невербальний або музичний супровід; ▪ під керівництвом педагога <i>коригує</i> виконання рухів; ▪ за вербальною інструкцією <i>виконує</i> проби Хеда; ▪ <i>робить</i> поробки з паперу, пластиліну, солоного тіста; ▪ <i>розглядає</i> половину зображення, його візерунок, <i>домальовує</i> іншу половину, дотримуючись вказаної кольорової гами та просторового розташування елементів; ▪ графічно <i>позначає</i> морфеми у словах; ▪ <i>пише</i> у зошиті графічні диктанти, записує слова, словосполучення, речення, приклади, скорочену умову задачі, розв'язок та відповідь; ▪ <i>пише</i> на дошці букви, склади, слова, короткі речення, зберігаючи пропорційність і каліграфічне написання літер; ▪ <i>стисує</i> невеличкі тексти, дотримуючись абзаців; ▪ <i>ілюструє</i> розв'язування задач зображенням символічних рисунків, графічних схем
----------------	-------------	--	---

Мислення	<i>види</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування</u> елементарного теоретичного мислення на основі вивчення правил; • <u>удосконалення</u>: <ul style="list-style-type: none"> – репродуктивного, логічного, наочно-образного, вербально-логічного, просторово-часового мислення; – вміння узагальнювати групи предметів за видовими ознаками; – гностичного та праксисного, смислового структурного рівня мовлення; – лексичного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – довготривалої, оперативної, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, комунікативної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, монологічного, говоріння, слухання); – поточного, кінцевого зорового та рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> інтересу до мовленнєво-пізнавальної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>класифікує</i> предмети за групами, називаючи кожен узагальнюючим словом; ▪ <i>вміє</i> один і той самий предмет <i>відносити</i> до різних груп в залежності від акценту на певній ознаці; ▪ <i>визначає</i> час за механічним годинником; ▪ <i>порівнює</i> числа у межах 100, користуючись арифметичними знаками (>, <, =); ▪ <i>знає, розрізняє, правильно називає, записує та читає</i> одиниці вимірювання довжини (м, см, дм, мм), вартості (к., грн.), часу (с, хв., год.), <i>порівнює</i> їх у межах однієї логічної групи; ▪ <i>знає, розуміє та застосовує</i> на практиці виконання письмових робіт вивчені правила; ▪ <i>застосовує</i> алгоритми перекладу одних одиниць вимірювання в інші, розв'язування однотипних задач; ▪ <i>розв'язує</i> логічні задачі, по можливості пояснює власний хід думок; ▪ за допомогою серії сюжетних картинок із відображенням часо-просторових відношень <i>створює</i> єдиний сюжет, <i>складає</i> зв'язну розповідь за ним; ▪ <i>переказує</i> невеличкі тексти; ▪ <i>створює</i> на папері образи на основі прочитаних оповідань і казок, прослуханих музичних творів; ▪ <i>завершує</i> розпочатий педагогом сюжет, відновлює пропущений (-і) фрагмент (-и) сюжету, спираючись на зміст прочитаного тексту; ▪ <i>коментує</i> правильне написання слів у письмових роботах згідно з вивченими правилами; ▪ <i>вербально оцінює</i> результати своєї роботи
-----------------	-------------	--	---

	форми	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування:</u> <ul style="list-style-type: none"> – понять, суджень, умовиводів шляхом індукції та дедукції; – орфографічної пильності; • <u>удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – лексичного та синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового гнозису; – свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, монологічного, спонтанного, говоріння, слухання); • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> бажання вербально спілкуватися, користуючись фонетично, лексично і граматично правильним зв'язним мовленням 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>знає, розуміє та застосовує</i> на практиці виконання письмових робіт вивчені правила; ▪ <i>висловлює</i> стверджувальні чи заперечливі судження; ▪ за аналогією, з опорою на наочність і з допомогою педагога <i>робить</i> умовиводи від загального до конкретного і навпаки (Якщо сосна вища за ялинку, то ялинка нижча за сосну); ▪ розв'язує логічні задачі типу «Кого більше в зоопарку – тварин чи ведмедів?», пояснює хід своїх думок; ▪ <i>оперує</i> поняттями з різних галузей знань
	операції	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – пізнавальної та мовленнєвої активності; – ототожнення, порівняння, аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, конкретизації, обмеження, класифікації, систематизації; – гностичного, праксисного та смислового 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ порівнює між собою схожі предметні (сюжетні) зображення, називаючи подібності та відмінності; ▪ <i>порівнює, розрізняє</i> та по можливості <i>вживає</i> паронімічні, антонімічні, синонімічні пари слів, багатозначні слова; ▪ диференціює предмети узагальнені за видо-родовими ознаками; ▪ диференціює спільнокореневі слова, розуміє та може

	<p>структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; – орфографічної пильності; • <u>розвиток</u>: – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінстетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – смислової, зорової, фонологічної, складової, лексичної, морфологічної, граматичної, синтаксичної антиципації; – номінативної, регулюючої, пізнавальної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання, письмо); – поточного та кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уважності, кмітливості</p>	<p>пояснити їх значення; ■ <i>аналізує</i> предмети, їх зображення, написані (почуті) слова; ■ <i>аналізує</i> написане слово, виділяє орфограму, <i>коментує</i> правильне написання слова відповідно до вивченого правила (з опорою на зразок, з допомогою педагога); ■ <i>аналізує</i> текст і <i>вилучає</i> (викреслює) з нього зайве (-і) речення, недоречні за своїм змістом або аграматичні; ■ <i>синтезує</i> кілька звуків (2–3) у відкритий (приголосний + голосний) чи закритий (голосний + приголосний) склад; ■ <i>синтезує</i> з двох простих речень одне складносурядне з протиставним сполучником <i>а</i>; ■ <i>виконує</i> завдання педагога, використовуючи аналогію; ■ <i>вміє</i> за певними правилами продовжувати ряд графічних символів, добираючи із запропонованих потрібний (↑, →, ↓... (↗, ←, ↖) ■ <i>продовжує</i> логічний ланцюжок, додаючи потрібне предметне зображення із запропонованих (ціле яблуко → яблуко надкушене → пів'яблука → недогризок); ■ <i>розглядаючи</i> графічні схеми заперечення розуміє та тлумачить їх значення (⊗ □ – не круглий, а квадратний), <i>пригадує</i> предмети, які відповідають зазначеній схемі (носовичок, вікно, хустка); ■ <i>встановлює</i> взаємозв'язок між умовою задачі та запитанням</p>
Свідомість	<p><i>рівень</i> • <u>Удосконалення</u>: – алгоритмів, узагальнених способів мисленнєвої діяльності; – смислового структурного рівня мовлення; – лексичного, граматичного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення;</p>	<p>■ <i>свідомо обирає</i> відповідні формули мовленнєвого етикету у спілкуванні з людьми різного віку, статі, статусу, родинних стосунків; ■ <i>вільно спілкується</i> з дорослими та ровесниками українською мовою, при потребі змінюючи темп мовлення та силу голосу; ■ <i>програмує, регулює та контролює</i> виконання власної</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – індивідуальної свідомості; – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, моно- та діалогічного, говоріння, слухання); – поточного контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика</u> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уважного, чуйного, турботливого ставлення до однокласників, поваги до дорослих 	<p>діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ оцінює результати власної роботи та роботи однокласників, по можливості виправляє помилки; ▪ засвоює алгоритми, узагальнені способи мисленнєвої діяльності; ▪ спілкується без конфліктів; ▪ підключається до ігор однокласників; ▪ визначає позитивних і негативних персонажів літературного твору, прагне свідомо повторювати зразки позитивної поведінки; ▪ розповідає, як допомагає батькам вдома, піклується про молодших братів (сестер); ▪ знає правила безпечної поведінки, запобігання травматизму, прийому їжі, використання ліків, контактування з інфікованими хворими, дотримується їх
Пам'ять	процеси	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u>: <ul style="list-style-type: none"> – основних форм відтворення (впізнавання, спогаду, пригадування, ейдетизму, ремінісценції); – науково-практичних понять шляхом запам'ятовування навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ пригадує події з власного життя, життя рідних чи друзів, зв'язно розповідає про них; ▪ запам'ятовує та відтворює серії рухів (за зразком, вербальною інструкцією педагога); ▪ запам'ятовує та відтворює українську абетку (з опору на навчальну картку); ▪ запам'ятовує та перелічує голосні звуки (6) та букви на їх позначення (10); ▪ запам'ятовує нові слова та при потребі доречно використовує їх; ▪ запам'ятовує та застосовує правила каліграфічного письма; ▪ запам'ятовує словникові слова, правильно записує їх; ▪ запам'ятовує, розуміє та застосовує під час виконання письмових робіт вивчені правила; ▪ запам'ятовує та відтворює таблиці на додавання та віднімання

	<ul style="list-style-type: none"> – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – опосередкованого запам'ятовування; – навичок запам'ятовування, у т. ч. за умов гомогенної інтерференції; – довільного осмисленого, мимовільного запам'ятовування, зачування, зберігання, впізнавання, відтворення та пригадування; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, говоріння, слухання, читання, письма); – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; – довільної репродуктивної уяви; • <i>пропедевтика</i> виникнення контамінацій, замін одного мовленнєвого (немовленнєвого) матеріалу іншим; • <i>корекція</i> первинних і <i>пропедевтика</i> виникнення вторинних порушень психофізичного розвитку; • <i>виховання</i> поетичного слуху 	<p>у межах 10 (з опорою на наочність і без неї);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>вивчає напам'ять</i> таблицю множення та ділення (на 2–4), <i>вміє користуватися</i> нею при розв'язуванні прикладів і задач; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>називає</i> види водойм, перелітних і зимуючих птахів, звірів, у т. ч. тих, які змінюють своє забарвлення у осінньо-зимовий період; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>утворює</i> видо-родові узагальнення «електроприлади», «пішоходи», «складові вулиці», «предмети особистої гігієни»; ▪ <i>запам'ятовує</i> слова на позначення самостійних частин мови сполученням основ (пішки + ходити = пішохід, хліб + булка = хлібобулочний); ▪ <i>запам'ятовує</i> зразок лексико-граматичної побудови речень; ▪ <i>читає, розуміє</i> та <i>запам'ятовує</i> інструкції до виконання навчальних завдань, <i>може переказати</i> їх своїми словами; ▪ <i>запам'ятовує</i> кілька (2–3) речень із невеличкого тексту; ▪ <i>відтворює</i> раніше сприйняте, що здавалося забутим
види	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Удосконалення</i> провідного (-их) і недомінантних видів пам'яті; • <i>формування</i>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; • <i>розвиток</i>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує</i> ряд слів, за завданням педагога називає тільки ті з них, які починаються на певний звук; ▪ одноразово <i>слухає</i> віршовані мініатюри, короткі тексти, <i>відповідає</i> на запитання за їх змістом; ▪ <i>вивчає напам'ять</i> та <i>відтворює</i> вірші, беручи за основу римовані слова, самостійно <i>добирає</i> рими до слів, <i>продовжує</i> ланцюжки римованих слів; ▪ <i>знає напам'ять</i> 2–3 лічилки, мирилки, <i>використовує</i> їх під час ігор; ▪ <i>знає напам'ять</i> кілька загадок, <i>може запропонувати</i> їх для відгадування своїм однокласникам чи друзям; ▪ <i>знає напам'ять</i> і <i>може розповісти</i> 2–3 знайомі українські

	<p>просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – модально-специфічної зорової та слухової, модально-неспецифічної пам'яті; – образної зорової, слухової, моторно-рухової, емоційної пам'яті; – короткочасної та свідомої довготривалої, оперативної, вербальної, слухо-мовленнєвої, словесно-логічної, зорово-предметної, рухової, ейдетичної пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, автоматизованого, говоріння, слухання, читання, письма); – довільної репродуктивної уяви; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> організованості, цілеспрямованості, відповідальності 	<p>народні казки;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>читає</i> (слухає) літературні твори, <i>запам'ятовує</i> головних і другорядних персонажів, послідовність описаних подій; ▪ <i>запам'ятовує</i> зміст прочитаного тексту, <i>складає</i> план (з опорою на ілюстрації, піктограми, логічні ланцюжки, навідні запитання педагога, за абзацами); ▪ <i>запам'ятовує, помічає</i> у тексті епітети як образні ознаки-характеристики (прикметники), <i>розуміє</i> їх значення; ▪ <i>запам'ятовує</i> 5–6 зображених годинників зі стрілками, <i>визначає</i> за ними час, <i>вибирає</i> серед запропонованих карток із пісочними, електронними, механічними годинниками ті, які були на попередніх зображеннях; ▪ <i>запам'ятовує</i> рими до слів, <i>продовжує</i> ланцюжки римованих лексем; ▪ <i>запам'ятовує</i> значення окремих морфем, <i>утворює</i> слова за принципом аналогії; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>може відтворити</i> алфавіт іноземною мовою; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>пригадує</i> перевірочні слова до іменників із ненаголошеними <i>e</i> та <i>и</i>; <i>пояснює</i> вибір того чи іншого перевірочного слова; ▪ <i>запам'ятовує</i> речення, <i>розширює</i> та <i>скорочує</i> його за завданням педагога
влас- тності	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Збільшення</u> обсягу, тривалості зберігання, міцності, швидкості запам'ятовування, точності відтворення; • <u>формування</u>: – елементарних навичок користуватися мнемотехнічними прийомами для запам'ятовування навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного коду імпресивного та 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>упродовж 2 с. розглядає</i> зображення з кількох накладених одна на одну геометричних фігур чи інших графічних символів і <i>відтворює</i> їх по пам'яті на папері; ▪ до названих педагогом у межах 10 іменників у формі однини (чоловічого роду) <i>добирає</i> слова у множині (жіночого роду), потім <i>пригадує</i> попередньо названі педагогом слова; ▪ <i>упродовж 1 хв. розглядає</i> предмет, а згодом <i>знаходить</i> його серед схожих інших; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>пише</i> прийменники окремими словами,

		<p>експресивного усного і писемного мовлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, автоматизованого, говоріння, слухання, читання, письма); – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уважності 	<p>розуміє їх значення;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>називає</i> жанри літературних творів (казка, оповідання, вірш); ▪ з використанням зорових опор <i>переказує</i> близько до тексту літературний твір обсягом 20–40 слів; ▪ <i>письмово переказує</i> текст із 30 слів; ▪ <i>читає</i> прості короткі слова іноземною мовою, <i>запам'ятовує</i> їх значення та правопис; ▪ <i>запам'ятовує</i> різноманітні ситуації у сюжетах прочитаних творів і <i>робить</i> елементарні логічні висновки щодо мотивів поведінки героїв; ▪ <i>запам'ятовує</i> та свідомо <i>обирає</i> відповідні формули мовленнєвого етикету у спілкуванні з людьми різного віку, статі, статусу, родинних стосунків; ▪ <i>бачить</i> і <i>запам'ятовує</i> красу природи у різні пори року, <i>прагне відтворити</i> її у малюнках, предметах ліплення тощо
Емоції	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>уточнення уявлень</u> про нейтральні, позитивні, негативні емоції; • <u>позбавлення</u> психоемоційного напруження; • <u>удосконалення</u>: – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – лексичного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального та пальцевого праксису; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>усвідомлює</i> значення емоцій для здоров'я людини; ▪ <i>визначає</i> можливі причини гарного та поганого настрою; ▪ <i>керує</i> своїми емоціями; ▪ <i>використовує</i> вербальні та невербальні засоби емоційної експресії; ▪ <i>змінює</i> інтонацію речення (запитальна ↔ оклична ↔ розповідна); ▪ <i>відчуває</i> радість від спілкування; ▪ щиро та відверто <i>висловлює</i> свої почуття; ▪ <i>пріязно, уважно, чуйно, турботливо ставиться</i> до близьких та однокласників, <i>прагне робити</i> їм приємне; ▪ <i>прагне спілкуватися</i> без конфліктів; ▪ при потребі <i>звертається</i> за допомогою до дорослих і ровесників для знаходження шляхів виходу із проблемних

		<ul style="list-style-type: none"> – адекватних емоційних міжособистісних стосунків; – емоційно-образної пам'яті на основі безпосереднього сприймання предметів і явищ оточуючої дійсності; – довільної слухової та зорової уваги; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, емотивної, естетичної функції мовлення; – смислової, зорової, лексичної, граматичної, синтаксичної антиципації; – поточного та кінцевого контролю; • <u>попередження</u> виникнення неадекватних, негативістських, ейфоричних, фобічних проявів, емоційної збідненості та в'язкості; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> толерантності, позитивного сприймання навколишньої дійсності 	<p>ситуацій;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>співчуває</i>, коли хтось хворіє, <i>прагне допомогти</i>; ▪ <i>відчуває</i> позитивні емоції від спостережень за природою у різні пори року; ▪ <i>цікавиться</i> фантазійне та реальне у літературних творах; ▪ <i>відчуває</i> емоційний настрій літературних творів; ▪ під час читання, інсценування прочитаних оповідань і казок <i>передає</i> голосом, відповідною інтонацією, темпом, жестами та мімікою характер, настрій, стан героїв літературних творів; ▪ <i>прагне наслідувати</i> вчинки позитивних героїв знайомих літературних творів; ▪ <i>може поділитися</i> чимось порівну; ▪ <i>з інтересом</i> вільно <i>спілкується</i> з дорослими та ровесниками українською мовою, при потребі змінюючи темп мовлення та силу голосу; ▪ <i>цінує</i> час, розуміючи, що його вже не повернути
Увага	власності	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Пропедевтика</u> застрягань на попередньому матеріалі, втомлюваності; • <u>виконання</u> диференційованих дій за словесною інструкцією; • <u>удосконалення</u>: – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – лексичного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; – орфографічної пильності; • <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ цілеспрямовано та планомірно <i>спостерігає</i> за станом природи (небо і сонце, земля, рослини, птахи, комахи) у різні пори року, <i>розповідає</i> про побачене; ▪ <i>розглядає</i> дві схожі сюжетні картинки, <i>визначає</i>, яких елементів не вистачає, щоб зображення стали однаковими; ▪ під керівництвом педагога вільно <i>переключається</i> з одного виду роботи на інший; ▪ упродовж 5 с. <i>уважно розглядає</i> картку з геометричними фігурами, розташованими в різних її кутах, <i>зображує</i> на аркуші аналогічне розташування фігур; ▪ за допомогою олівця <i>«проходить»</i> лабіринти різної складності, <i>передбачає</i> правильний (-і) шлях (-и) виходу; ▪ відповідаючи на запитання педагога, <i>не вживає</i> певних назв кольорів;

	<ul style="list-style-type: none"> – працездатності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – зосередженості, вибірковості, концентрації, рухливості, обсягу, розподілу, стійкості, переключення уваги; – короткочасної зорової, слухової пам'яті; – основних видів мовлення (говоріння, слухання, читання, письма); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, комунікативної функції мовлення; – поточного та кінцевого зорового, слухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> уваги до орфоепічного, лексичного, морфологічного, граматичного та синтаксичного оформлення мовлення 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ уважно <i>розглядає</i> гриби, <i>диференціює</i> істивні і неістивні, <i>називає</i> їх; ▪ уважно <i>розглядає</i>, <i>впізнає</i> та <i>називає</i> силуетні зображення тварин, <i>знаходить</i> їх на зоокарті; ▪ слухаючи вірш, <i>помічає</i> небувальщини у його змісті; ▪ <i>помічає</i> помилки в усному та писемному мовленні однокласників і своєму власному, <i>коректно виправляє</i> їх; ▪ <i>аналізує</i> почуте слово, <i>помічає</i> орфограму, <i>пригадує</i> та <i>застосовує</i> відповідне правило; ▪ <i>уважно слухає</i>, <i>розуміє</i> та <i>виконує</i> прості інструкції педагога, запропоновані іноземною мовою (з опорою на жести-підказки і без них), багатоступеневі інструкції українською мовою; ▪ <i>читає</i> текст реченнями (абзацами, за ролями), уважно слідкуючи за технікою читання та усвідомлюючи зміст прочитаного
види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> мимовільної, довільної, модально-специфічної сенсорної слухової, зорової, модально-неспецифічної рухової, інтелектуальної уваги; • <u>удосконалення</u>: – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, синтаксичного коду імпресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – зорово-предметного, зорово-просторового праксису; – концентрації уваги; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>уважно слідкує</i> за плавністю, правильністю дихання; ▪ <i>виконує</i> імітаційні рухи, за сигналом педагога чітко переключаючись з одного руху на інший; ▪ <i>розглядає</i> фотографію людини, <i>знаходить</i> її портрет серед інших; ▪ <i>зображує</i> на аркуші паперу 3–4 геометричні фігури чи інші графічні символи, які упродовж 3 с. показував педагог; ▪ серед ряду графічних символів (зображень) <i>знаходить</i> кілька однакових; ▪ <i>розглядає</i> предметні зображення, <i>визначає</i> та <i>називає</i>, яких деталей на них не вистачає; ▪ <i>уважно слухає</i> віршований текст, <i>запам'ятовує</i> схожі слова, <i>знаходить</i>, <i>показує</i> та <i>називає</i> відповідні зображення, <i>визначає</i>, яким звуком відрізняються їх назви; ▪

	<ul style="list-style-type: none"> – короткочасної зорової, слухової пам'яті; – основних видів мовлення (монологічне, спонтанне, говоріння, слухання, читання, письмо); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, смислової, комунікативної функції мовлення; – поточного та кінцевого зорового, слухового контролю; • <u>корекція</u> первинних і <u>пропедевтика виникнення</u> вторинних порушень психофізичного розвитку; • <u>виховання</u> інтересу до ігрових вправ і навчальних завдань, які потребують зосередженості 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ уважно <i>слухає</i> описову розповідь педагога і <i>знаходить</i> у класі відповідний предмет; ▪ <i>уважно читає</i> однотипний текст (3–4 речення), трансформує його у літературний, замінюючи лексичні повтори іменника (-ів) займенником (він, цей, той; вона, ця, та; вони, ці, ті); ▪ уважно списуючи текст, <i>дотримується</i> абзаців; ▪ уважно <i>слухає</i> та правильно <i>записує</i> під диктовку педагога: – іноземною мовою окремі букви, їх сполучення, своє ім'я; – українською мовою слова, дотримуючись правил переносу, слова віршованих мініатюр у стовпчик (за зразком)
--	--	---

3 клас (105 год.)

Маршрутні точки розвитку		Шляхи корекційно-розвивальної роботи	Орієнтовні результати корекції розвитку учнів
Гнозис	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> – симультанного зорового, предметного зорового, лицьового зорового, зорово-просторового, сукцесивного слухового, сомато-просторового гнозису, стереогнозу; – гностичного структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; – орфографічної пильності; • <u>розвиток:</u> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>впізнає</i> та <i>називає</i> предметні зображення та їх частини, виконані у вигляді кольорових точок різного розміру; ▪ <i>порівнює</i> між собою схожі предметні (сюжетні) зображення, називаючи подібності та відмінності; ▪ <i>впізнає</i> символи України, <i>називає</i> їх; ▪ <i>впізнає</i> та <i>називає</i> портрети знайомих письменників, поетів, композиторів; ▪ <i>упізнає</i> на слух знайомі музичні твори, картини знайомих художників; ▪ <i>впізнає</i> на слух та <i>диференціює</i> голоси птахів (на матеріалі аудіозаписів), <i>знаходить</i> і <i>називає</i> їх зображення; ▪ <i>впізнає</i> обриси та <i>показує</i> на карті Україну;

		<ul style="list-style-type: none"> – аналітико-синтетичної діяльності; – кінетичного пальцевого праксису; – короткочасної, довготривалої, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання); • <i>корекція</i> первинних мовленнєвих порушень; • <i>виховання</i> вміння бачити і виправляти помилки 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>впізнає</i> в реченні та <i>диференціює</i> основні його члени; ▪ <i>визначає</i> приналежність того чи іншого слова до певної самостійної частини мови; ▪ <i>знаходить</i> орфограму в слові, <i>пригадує</i> та <i>застосовує</i> вивчене правило; ▪ <i>впізнає, читає</i> латинські літери, <i>позначає</i> ними кути геометричних фігур; ▪ <i>впізнає</i> та <i>називає</i> складові комп'ютера
Праксис	<i>види</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> – кінетичного та кінестетичного символічного, локомоторного, мануального, пальцевого, графічного, конструктивно-просторового, сомато-просторового, орального, мімічного, аферентного артикуляційного, еферентного артикуляційного праксису; – вміння узгоджувати власні рухи з мовленням; – праксисного структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; • <u>розвиток:</u> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; – коротко- та довготривалої, рухової, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, регулюючої функції мовлення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>правильно промовляє</i> окремі звуки, склади, слова, словосполучення, речення, тексти; ▪ <i>виконує</i> вправи (загальні фізичні, ручної, пальчикової, артикуляційної моторики, мімічні, дихальні, голосові), змінюючи амплітуду та темп; ▪ <i>виконує</i> різноманітні вправи під вербальний, невербальний або музичний супровід; ▪ <i>працює</i> з контурними картами; ▪ <i>виготовляє</i> поробки з паперу, використовуючи техніку оригамі; ▪ <i>виготовляє</i> іграшки з природного матеріалу; ▪ <i>списує</i> з дошки окремі речення та тексти; ▪ <i>пише</i> графічні, зорово-слухові, слухові диктанти, записує слова, словосполучення, речення, тексти, приклади, скорочену умову задачі, розв'язок та повну відповідь; ▪ <i>поступово оволодіває</i> прискореним темпом письма, зберігаючи при цьому каліграфічну правильність та орфографічну пильність; ▪ <i>виконує</i> повний і частковий звуковий, морфологічний і синтаксичний розбір із використанням графічних схем; ▪ <i>за допомогою лінійки та олівця креслить</i> геометричні фігури зі

		<ul style="list-style-type: none"> – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання, письма); – поточного, кінцевого зорового та рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> чуття ритму, бажання бути сильними, спритними і здоровими 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ сторонами певної довжини; ▪ правильно <i>підкреслює</i> підмет і присудок у реченні; ▪ <i>стисує</i> з дошки (підручника, навчальної картки), <i>записує під диктовку</i> педагога числа від 1 до 1000, приклади на додавання та віднімання у лінійку і стовпчик, розташовуючи одиниці під одиницями, десятки під десятками, сотні під сотнями; ▪ <i>працює</i> на пришкільній ділянці
Мислення	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> – репродуктивного, теоретичного, абстрактного словесно-логічного, логічного, наочно-образного, вербально-логічного, просторово-часового мислення; – вміння узагальнювати групи предметів за видородовими ознаками; – гностичного та праксисного, смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – довготривалої, оперативної, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, комунікативної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, монологічного, говоріння, слухання); 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ дивлячись на злитий текст, <i>визначає</i> межі слів, <i>розуміє</i> зміст прочитаного; ▪ <i>знає, розуміє</i> та <i>застосовує</i> на практиці виконання письмових робіт вивчені правила; ▪ <i>створює</i> образи на основі прочитаних (почутих) літературних (музичних) творів; ▪ <i>тлумачить</i> значення паронімів, багатозначних слів, доступних метафор і синонімів; ▪ <i>складає</i> план прочитаного тексту, опису твору, спостережень, виконання поробки; ▪ <i>розв'язуючи</i> складну задачу, кількаразово <i>перечитує</i> умову, <i>з'ясовує</i>, яких даних не вистачає, щоб знайти відповідь, <i>пригадує</i>, чи не було раніше подібної задачі, <i>робить</i> малюнок чи схему, <i>намагається</i> уявити, як це може бути у житті; ▪ <i>застосовує</i> алгоритми переведення одних одиниць вимірювання в інші, розв'язування однотипних задач; ▪ <i>встановлює взаємозв'язок</i> між ціною, кількістю і вартістю; площею прямокутника і довжиною суміжних його сторін (з опорою на практичні задачі, наочність, власний досвід); ▪ <i>розкладає</i> одно-, дво- та трицифрові числа у межах 1000 на 2–3 складові (з допомогою педагога, з опорою на графічну наочність); ▪ <i>коментує</i> правильне написання слів у письмових роботах згідно з вивченими правилами

	<p>– поточного, кінцевого зорового та рухового контролю;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> кмітливості та уважності 	
форми	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування:</u> <ul style="list-style-type: none"> – понять, суджень, умовиводів шляхом індукції та дедукції; – орфографічної пильності; • <u>удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового гнозису; – свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, монологічного, спонтанного, говоріння, слухання); • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> старанності, прагнення домогтися позитивного результату 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>добирає</i> відповідний алгоритм розв'язування задачі, виходячи з її змісту; ▪ <i>знає, розуміє</i> та <i>застосовує</i> на практиці виконання письмових робіт вивчені правила; ▪ <i>визначає</i>, що хороше, а що погане є у одному й тому самому явищі (снігопад – «+» – захищає рослини від морозів, зволожує землю, «-» – замітає дороги, не можна кататися на лижах і санчатах, ковзанах); ▪ <i>визначає</i>, які із запропонованих педагогом суджень правильні, а які – ні, виправляє неправильні судження, пояснює, чому саме так (тротуар мокрий, отже скоро піде дощ; якщо в небі з'явилася веселка, значить пройшов дощ) ▪ <i>правильно закінчує</i> розпочату педагогом думку (Усі птахи мають крила. Ворона – це птах, отже...) ▪ <i>розв'язує</i> логічні задачі типу «Чого в магазині більше – меблів чи стільців?», пояснює хід своїх думок; ▪ <i>оперує</i> поняттями з різних галузей знань
	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – пізнавальної та мовленнєвої активності; – ототожнення, порівняння, аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>порівнює</i> між собою схожі предметні (сюжетні) зображення, називаючи подібності та відмінності; ▪ <i>здійснює аналіз</i> (з незначною допомогою педагога, за навідними запитаннями, за аналогією, з опорою на наочність і

	<p>конкретизації, обмеження, класифікації, систематизації;</p> <p>– гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення;</p> <p>– фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення;</p> <p>– орфографічної пильності;</p> <p>• <u>розвиток</u>:</p> <p>– предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису;</p> <p>– кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису;</p> <p>– інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії;</p> <p>– свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті;</p> <p>– довільної слухової та зорової уваги;</p> <p>– смислової, зорової, фонологічної, складової, лексичної, морфологічної, граматичної, синтаксичної антиципації;</p> <p>– номінативної, регулюючої, пізнавальної функції мовлення;</p> <p>– основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання, письмо);</p> <p>– поточного та кінцевого зорового, слухового, рухового контролю;</p> <p>• <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень;</p> <p>• <u>виховання</u> вміння відстоювати власну думку</p>	<p>без них):</p> <p>– звуковий, складовий, звуко-буквений (повний і частковий);</p> <p>– лексичний, виділяючи з ряду слів яскраві, образні вирази (епітети, порівняння, метафори), знаходячи їх у тексті, розуміючи доцільність використання;</p> <p>– морфологічний, визначаючи спільні морфеми у словах;</p> <p>– синтаксичний, записуючи слова окремо одне від одного, у т. ч. прийменники, сполучники та частки;</p> <p>– структурний, встановлюючи причинно-наслідкові зв'язки між окремими елементами тексту;</p> <p>– смисловий, визначаючи основну думку літературного твору, виділяючи головних і другорядних персонажів;</p> <p>▪ <i>встановлює взаємозв'язок</i> між ціною, кількістю і вартістю; площею прямокутника і довжиною суміжних його сторін (з опорою на практичні задачі, наочність, власний досвід);</p> <p>▪ <i>розв'язує</i> нестандартні приклади, в яких замість цифр записані графічні символи, добираючи з ряду запропонованих символів потрібний ($\square + \times = \dots$ (\boxtimes, X, \square); $\odot - \circ = \dots$ (\otimes, \diamond, \bullet));</p> <p>▪ <i>викладає</i> логічну послідовність зміни пір року за їх природними ознаками;</p> <p>▪ <i>визначає</i> зайвий предмет (слово) у групі, <i>пояснює</i> свій вибір, <i>називає</i> решту предметів (слів) узагальненням;</p> <p>▪ <i>виправляє</i> помилки в своєму усному і писемному мовленні та однокласників</p>
--	---	---

Свідомість	рівень	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – алгоритмів, узагальнених способів мисленнєвої діяльності; – смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> <ul style="list-style-type: none"> – індивідуальної свідомості; – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, моно- та діалогічного, говоріння, слухання); – поточного контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень • <u>виховання</u> відповідальності, організованості, дисциплінованості 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>фіксує час</i> на механічному (електронному) годиннику і виконує завдання упродовж певного часового проміжку; ▪ <i>усвідомлює</i> значення організованості, дисциплінованості у поведінці, стосунках із ровесниками та дорослими, спільній діяльності, важливість додержання відповідних вимог для успіху у різних видах діяльності; ▪ адекватно і конкретно <i>оцінює</i> висловлювання, вчинки, власні досягнення у різних видах діяльності; ▪ свідомо <i>розширює</i> коло свого спілкування; ▪ адекватно <i>оцінює</i> свої можливості; ▪ <i>не бере</i> на себе непосильні обов'язки; ▪ свідомо <i>висловлює</i> свої судження; ▪ <i>відповідає</i> за свої вчинки; ▪ <i>усвідомлює</i> обов'язки відвідувати школу та успішно навчатися; ▪ <i>здійснює</i> свідомий вольовий контроль відносно своєї поведінки та процесу виконання різних видів діяльності; ▪ <i>доводить</i> розпочату роботу до кінця; ▪ <i>знає</i> та <i>дотримується</i> правил етикетної поведінки у громадських місцях, безпечної роботи у мережі Інтернет
Пам'ять	процеси	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – основних форм відтворення (впізнавання, спогаду, пригадування, ейдетизму, ремінісценції); – науково-практичних понять шляхом запам'ятовування навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>повторює</i> вивчені слова української та іноземної мови самостійно, відображено за педагогом, спряжено з педагогом, іншими учнями; ▪ самостійно <i>працює</i> з різними видами інформації, <i>запам'ятовує</i> її; ▪ <i>запам'ятовує</i> та при потребі <i>відтворює</i> імена поетів, письменників, художників, композиторів, співаків тощо; ▪ <i>запам'ятовує</i> щедрівки та колядки, <i>використовує</i> їх під час ігор та інших видів дозвілля; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>застосовує</i> правило визначення периметра

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток:</u> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – опосередкованого запам'ятовування; – навичок запам'ятовування, у т. ч. за умов гомогенної інтерференції; – довільного осмисленого, мимовільного запам'ятовування, зачування, зберігання, впізнавання, відтворювання та пригадування; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, говоріння, слухання, читання, письма); – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; – довільної репродуктивної уяви; • <u>пропедевтика</u> виникнення контамінацій, заміन одного мовленнєвого (немовленнєвого) матеріалу іншим; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> поетичного слуху 	<p>трикутника, квадрата та прямокутника;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує</i> одиниці довжини, площі, маси, часу, правильно <i>записує</i> та <i>порівнює</i> їх у межах однієї логічної групи; ▪ <i>запам'ятовує</i>, орфоепічно, фонетично, лексично правильно <i>повторює</i> (орфографічно та графічно правильно пише) вивчені слова української та іноземної мови; ▪ <i>запам'ятовує, відтворює</i> та <i>застосовує</i> під час виконання письмових робіт основні правила правопису; ▪ <i>читає</i> літературний твір, <i>запам'ятовує</i> його зміст, <i>вибирає</i> з-поміж запропонованих заголовків ті, що найбільше відповідають даному тексту; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>називає</i> текстовий, графічний і звуковий способи передачі повідомлень, <i>диференціює</i> їх; ▪ <i>запам'ятовує</i> та при потребі <i>пригадує</i> особливості множення та ділення на 0, 1, 10, <i>застосовує</i> знання під час розв'язування прикладів; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>називає</i> іноземною мовою членів родини, <i>складає</i> прості речення про них; ▪ <i>запам'ятовує</i> та фонетично, лексично, граматично правильно <i>розповідає</i> вірші-скоромовки, вірші-загадки, акровірші, в яких перші букви кожного рядка є складовими слова-відгадки; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>повторює</i> прості і складні речення, зберігаючи лексико-граматичну структуру та логіку побудови; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>називає</i> основні ознаки культури усного і писемного мовлення
види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> – провідного (-их) і недомінантних видів пам'яті; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>відтворює</i> прислів'я, приказки, загадки, скоромовки, народні прикмети, вдало <i>використовує</i> їх у мовленні; ▪ <i>запам'ятовує</i> вірші, короткі прозові тексти (їх уривки), <i>називає</i> авторів; ▪ <i>запам'ятовує</i> відмінки української мови, <i>диференціює</i> їх; ▪ <i>запам'ятовує</i> телефони рятувальних служб, <i>розповідає</i> про

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – модально-специфічної зорової та слухової, модально-неспецифічної пам'яті; – образної зорової, слухової, моторно-рухової, емоційної пам'яті; – короткочасної та свідомої довготривалої, оперативної, вербальної, слухо-мовленнєвої, словесно-логічної, зорово-предметної, рухової, ейдетичної пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, автоматизованого, говоріння, слухання, читання, письма); – довільної репродуктивної уяви; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> організованості, цілеспрямованості, відповідальності 	<p>правила їх виклику;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>вивчає</i> напам'ять і <i>виконує</i> державний гімн України (з музичним супроводом і без нього); ▪ <i>запам'ятовує</i> легенди про символи України; ▪ <i>запам'ятовує</i> і <i>розрізняє</i> власні та загальні іменники; ▪ <i>уважно слухає</i> набір із 10 речень, після названого педагогом слова <i>згадує</i> та <i>промовляє</i> ціле речення; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>називає</i> жанри літературних творів (вірш, казка, оповідання, байка, п'єса); ▪ <i>запам'ятовує</i> репліки ролі п'єси; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>переказує</i> текст за складеним планом і сюжетними картинками (детально, стисло, вибірково); ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>називає</i> кількісні числівники (1–100) іноземною мовою у прямому порядку та врозкид; ▪ <i>запам'ятовує</i> правильне написання слів іноземною мовою, <i>виправляє</i> орфографічно неправильне написання лексем, граматично – речень (з підказками у вигляді зорової чи слухової опори, за умов акцентованої вимови, багаторазового промовляння); ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>розуміє</i> деякі доступні фразеологізми, їх синоніми, по можливості <i>пояснює</i> їх
влас- тності	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Збільшення</u> обсягу, тривалості зберігання, міцності, швидкості запам'ятовування, точності відтворення; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – елементарних навичок користуватися мнемотехнічними прийомами для запам'ятовування 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розглядає</i> графічні зображення упродовж 1 хв., <i>запам'ятовує</i> та <i>відтворює</i> їх на папері; ▪ <i>придумує</i> спосіб запам'ятовування числового ряду; ▪ <i>розповідає</i> про послідовність запам'ятовування того чи іншого матеріалу;

		<p>навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; ● <u>розвиток</u>: – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, автоматизованого, говоріння, слухання, читання, письма); – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; ● <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; ● <u>виховання</u> уважності</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує</i> нові слова українською та іноземною мовою, <i>здійснює</i> усний і письмовий переклад слів (українська ↔ іноземна), користуючись при потребі власним рукописним словничком вивчених слів іноземної мови; ▪ <i>слухає</i> та <i>запам'ятовує</i> віршовані мініатюри із семантичними помилками у словах-паронімах, <i>розповідає</i> вірші у виправленому варіанті; ▪ <i>запам'ятовує</i> різні типи речень (розповідні, питальні, окличні; з однорідними членами, звертаннями), по пам'яті <i>повторює</i> їх, правильно <i>інтонує</i>, користуючись логічним наголосом; ▪ <i>переказує</i> прочитаний (почутий) текст (його епізод) обсягом 20-30 слів, переглянутий мультфільм (фільм, телепередачу), <i>висловлює</i> свої враження щодо побаченого й почутого на екскурсії (виставці, концерті, виставі тощо), дотримуючись логічності та послідовності розповіді, уникаючи шаблонності та однотипності
Емоції	види	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>уточнення уявлень</u> про нейтральні, позитивні, негативні емоції; ● <u>позбавлення</u> психоемоційного напруження; ● <u>удосконалення</u>: – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>диференціює</i> свої емоції та оточуючих; ▪ <i>проявляє</i> гнучкість у соціальній поведінці; ▪ <i>відчуває</i> повагу до себе, почуття власної гідності; ▪ <i>вміє зберігати</i> позитивні стосунки з дорослими та однолітками; ▪ <i>відчуває</i> співпереживання, почуття гордості за успіхи інших людей; ▪ <i>проявляє</i> емоції та відчуття різними соціально-мімічними способами (словниковими, фізичними, творчими); ▪ <i>висловлюється</i> про стан власних почуттів «тут і тепер»;

		<ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального та пальцевого праксису; – адекватних емоційних міжособистісних стосунків; – емоційно-образної пам'яті на основі безпосереднього сприймання предметів і явищ оточуючої дійсності; – довільної слухової та зорової уваги; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, емотивної, естетичної функції мовлення; – смислової, зорової, лексичної, граматичної, синтаксичної антиципації; – поточного та кінцевого контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> толерантності, позитивного сприймання навколишньої дійсності 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>зберігає</i> життєрадісний дружлюбний стан до емоційно охочого вербального спілкування; ▪ <i>диференціює</i> твори за емоційним забарвленням; ▪ за допомогою рухів, міміки, співу <i>передає</i> характер та настрої різних художніх образів; ▪ під час читання творів, їх інсценування шляхом використання мовленнєвих засобів виразності (тон, темп, ритм, гучність, логічний наголос) <i>передає</i> жанрові особливості тексту, характер, настрої персонажів; ▪ <i>дає</i> емоційно-моральні оцінки діям і вчинкам персонажів; ▪ <i>вірить</i>, що добро завжди перемагає зло; ▪ <i>аргументує</i> переваги добрих вчинків, <i>аналізує</i> і <i>моделює</i> конкретні ситуації (з опорою на зразок); ▪ <i>свідомо передає</i> своє ставлення до змісту висловлювань; ▪ <i>уміє слухати</i> думки, міркування однокласників, із повагою, толерантно <i>ставиться</i> до міркувань і суджень, які не збігаються із власними
Увага	властивості	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Пропедевтика</u> застрягань на попередньому матеріалі, втомлюваності; • <u>виконання</u> диференційованих дій за словесною інструкцією; • <u>удосконалення</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; – орфографічної пильності; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>уважно ставиться</i> до власного мовлення, уникаючи в усному та писемному спілкуванні фонетичних, лексичних помилок, аграматизмів, слів-емболів, просторічних виразів, суржику; ▪ <i>приймає участь</i> у діалоговому слуханні шляхом формулювання запитань для зворотного зв'язку; ▪ <i>вміє</i> <i>свідомо зосереджуватися</i>, працюючи з різними видами навчальних таблиць; ▪ <i>уважно розглядає</i> набір букв, переставляючи їх, <i>утворює</i> слова; ▪ <i>уважно записує</i> слова, для перевірки правильності написання слів <i>користується</i> коротким шкільним орфографічним словником української мови;

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – працездатності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – зосередженості, вибірковості, концентрації, рухливості, обсягу, розподілу, стійкості, переключення уваги; – короткочасної зорової, слухової пам'яті; – основних видів мовлення (говоріння, слухання, читання, письма); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, комунікативної функції мовлення; – поточного та кінцевого зорового, слухового контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> уваги до орфоепічного, лексичного, морфологічного, граматичного та синтаксичного оформлення мовлення 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>уважно</i> записує слова, застосовує під час виконання письмових робіт основні правила правопису (з допомогою педагога, з опорою на навчальні таблиці); ▪ шляхом постановки запитань <i>уважно</i> визначає іменники на позначення істот та неістот; ▪ <i>уважно</i> читає тексти, розрізняє їх основні типи (розповіді, описи, міркування); виявляє лексичні показники кожного з названих типів; ▪ уважно читаючи у текстах описи, <i>милується</i> та <i>захоплюється</i> красою природи та рідного краю; ▪ <i>уважно</i> читає та <i>диференціює</i> речення іноземної мови із дієсловами у формі минулого, теперішнього та майбутнього часу; ▪ <i>уважно</i> будує речення за зразком і графічними схемами; ▪ <i>уважно</i> розглядає трицифрові числа, <i>знаходить</i> і <i>називає</i> в них одиниці, десятки, сотні, сусідів чисел; ▪ <i>здійснює</i> само- та взаємоконтроль під час виконання завдань, у т. ч. <i>уважно</i> виправляє навмисне зроблені педагогом помилки
види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u> мимовільної, довільної, модально-специфічної сенсорної слухової, зорової, модально-неспецифічної рухової, інтелектуальної уваги; • <u>формування</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного усного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує</i> рухи відповідні сигналам педагога (плеск, клацання язиком, притоп ногою), <i>уважно</i> слідує і <i>виконує</i> вправи відповідно до невербальних інструкцій; ▪ упродовж 2–3 с. <i>уважно</i> розглядає та <i>запам'ятовує</i> картку, розділену на квадрати і частково заповнену точками чи іншими графічними символами, по пам'яті <i>уважно</i> заповнює аналогічну порожню картку; ▪ <i>відповідає</i> на запитання педагога, уникаючи слів «так» і «ні»; ▪ у квадраті з написаними буквами <i>обводить</i> лише ті, з яких, рухаючись по вертикалі чи горизонталі, можна утворити слова; ▪ <i>лічить</i> у межах 100 від заданого до заданого, пропускаючи число, в складі якого є, наприклад трійка;

	<ul style="list-style-type: none"> – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – зорово-предметного, зорово-просторового праксису; – концентрації уваги; – короткочасної зорової, слухової пам'яті; – основних видів мовлення (монологічне, спонтанне, говоріння, слухання, читання, письмо); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, смислової, комунікативної функції мовлення; – поточного та кінцевого зорового, слухового контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> інтересу до навчальних завдань, які потребують зосередженості 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>уважно слухає</i> та <i>відгадує</i> загадки, прагне самостійно придумувати їх; ▪ <i>уважно розглядає</i> та <i>розшифровує</i> ребуси, у т.ч. із прийменниками
--	---	---

4 клас (105 год.)

Маршрутні точки розвитку		Шляхи корекційно-розвивальної роботи	Орієнтовні результати корекції розвитку учнів
<i>Гнозис</i>	<i>види</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> – симультанного зорового, предметного зорового, лицьового зорового, зорово-просторового, сукцесивного слухового, сомато-просторового гнозису, стереогнозу; – гностичного структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; – орфографічної пильності; 	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>впізнає</i> та <i>називає</i> портрети знайомих письменників, поетів, композиторів; ▪ <i>упізнає</i> на слух знайомі музичні твори, картини знайомих художників; ▪ <i>впізнає</i> на слух та <i>диференціює</i> тварин – мешканців різних континентів, <i>знаходить</i> і <i>називає</i> їх зображення; ▪ <i>вільно орієнтується</i> у змісті підручника, у прочитаному тексті; ▪ <i>орієнтується</i> на географічній карті; ▪ <i>впізнає</i> в реченні та <i>диференціює</i> основні та другорядні його

		<ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – кінетичного пальцевого праксису; – короткочасної, довготривалої, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання); • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> вміння помічати орфограму і застосовувати відповідне правило 	<p>члени;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>визначає</i> приналежність того чи іншого слова до певної самостійної чи службової частини мови; ▪ <i>знаходить</i> орфограму в слові, <i>пригадує</i> та <i>застосовує</i> вивчене правило
Практис	<i>види</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u>: <ul style="list-style-type: none"> – кінетичного та кінестетичного символічного, локомоторного, мануального, пальцевого, графічного, конструктивно-просторового, сомато-просторового, орального, мімічного, аферентного артикуляційного, еферентного артикуляційного праксису; – вміння узгоджувати власні рухи з мовленням; – праксисного структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного, експресивного усного та писемного мовлення; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ орфоепічно та фонетично правильно <i>вимовляє</i> окремі звуки, склади, лексично та морфологічно правильно <i>промовляє</i> слова, словосполучення, граматично і синтаксично правильно – речення, тексти; ▪ <i>виконує</i> вправи (загальні фізичні, ручної, пальчикової, артикуляційної моторики, мімічні, дихальні, голосові), змінюючи амплітуду та темп; ▪ <i>виконує</i> різноманітні вправи під вербальний, невербальний або музичний супровід; ▪ <i>працює</i> з контурними картами; ▪ <i>записує</i> розв'язок складеної задачі у вигляді числового виразу на дві дії; ▪ <i>пише</i> графічні, зорово-слухові, слухові диктанти, записує слова, словосполучення, речення, тексти, приклади, скорочену умову задачі, розв'язок та повну відповідь; ▪ <i>робить</i> повний морфологічний і синтаксичний розбір, застосовуючи графічні схеми;

		<ul style="list-style-type: none"> – коротко- та довготривалої, рухової, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання, письма); – поточного, кінцевого зорового та рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> відповідального ставлення до свого здоров'я 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>прискорює</i> темпи свого письма, зберігаючи чіткість, охайність, орфографічну пильність; ▪ <i>ілюструє</i> літературні та музичні твори, створюючи реальні та декоративні образи; ▪ <i>читає</i> і <i>записує</i> багатоцифрові числа цифрами; ▪ <i>креслить</i> прямі кути за допомогою косинця; ▪ <i>працює</i> на пришкільній ділянці
Мислення	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – репродуктивного, теоретичного, абстрактного словесно-логічного, логічного, наочно-образного, вербально-логічного, просторово-часового мислення; – вміння узагальнювати групи предметів за видородовими ознаками; – гностичного та праксисного, смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – довготривалої, оперативної, зорово-предметної, слухо-мовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ правильно та швидко <i>читає</i> текст, <i>знаходить</i> нові відомості, <i>помічає</i> нові слова та <i>з'ясовує</i> (уточнює) їх значення, <i>визначає</i>, що важливо і що потрібно запам'ятати; ▪ <i>знає, розуміє</i> та <i>застосовує</i> на практиці виконання письмових робіт вивчені правила; ▪ <i>співвідносить</i> образ геометричної фігури з об'єктами навколишнього світу; ▪ <i>читає</i> задачу та <i>визначає</i> в ній випадкові чи зайві дані; ▪ розв'язуючи складну задачу, кількаразово <i>перечитує</i> умову, <i>з'ясовує</i>, яких даних не вистачає, щоб знайти відповідь, <i>пригадує</i>, чи не було раніше подібної задачі, <i>робить</i> малюнок чи схему, <i>намагається</i> уявити, як це може бути у житті; ▪ <i>відгадує</i> та самостійно <i>придумує</i> загадки; ▪ <i>пояснює</i> значення окремих слів, виразів <i>добирає</i> до них синоніми та антоніми;; ▪ <i>розуміє</i> переносний смисл прислів'їв і приказок; ▪ <i>застосовує</i> алгоритми перекладу одних одиниць вимірювання в інші, розв'язування однотипних задач; ▪ <i>застосовує</i> до обчислень правило знаходження невідомого компонента арифметичної дії з розгорнутим поясненням; ▪ <i>виконує</i> ділення, використовуючи знайомі способи;

	<p>– номінативної, комунікативної, регулюючої функції мовлення;</p> <p>– основних видів мовлення (індикативного, монологічного, говоріння, слухання);</p> <p>– поточного, кінцевого зорового та рухового контролю;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> кмітливості та уважності 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розуміє</i>, що нерівність зі змінною може мати не один, а безліч розв'язань
форми	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Формування:</u> – понять, суджень, умовиводів шляхом індукції та дедукції; – орфографічної пильності; • <u>удосконалення:</u> – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – предметного зорового гнозису; – свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, монологічного, спонтанного, говоріння, слухання); • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> старанності, прагнення домогтися позитивного результату 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>встановлює</i> смислові зв'язки між частинами тексту; ▪ <i>добирає</i> відповідний алгоритм розв'язування задачі, виходячи з її змісту; ▪ <i>знає, розуміє та застосовує</i> на практиці виконання письмових робіт вивчені правила; ▪ <i>визначає</i>, які із запропонованих педагогом суджень правильні, а які – ні, виправляє неправильні судження, пояснює, чому саме так (вітер дме, тому що дерева гойдаються; розквітли квіти, тому настало літо); ▪ <i>правильно закінчує</i> розпочату педагогом думку (Усі риби вміють плавати. Щука – це риба, отже...); ▪ <i>оперує</i> поняттями з різних галузей знань

	операції	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u>: <ul style="list-style-type: none"> – пізнавальної та мовленнєвої активності; – ототожнення, порівняння, аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, конкретизації, обмеження, класифікації, систематизації; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; – орфографічної пильності; • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – свідомої довготривалої, зорово-предметної, слухомовленнєвої пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – смислової, зорової, фонологічної, складової, лексичної, морфологічної, граматичної, синтаксичної антиципації; – номінативної, регулюючої, пізнавальної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання, читання, письмо); • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> вміння відстоювати власну думку 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>будує</i> логічні ланцюжки-узагальнення за зразком (ромашка – квітка – рослина); ▪ під диктовку <i>записує</i> слова, розподіляючи їх на дві групи, <i>називає</i> кожен узагальнюючим словом; ▪ <i>здійснює</i> різні види аналізу: <ul style="list-style-type: none"> – лексичний, виділяючи з ряду слів образні вирази, антоніми, синоніми, пароніми, багатозначні слова, знаходячи їх у тексті, розуміючи доцільність використання; – частковий і повний морфологічний; – частковий і повний синтаксичний; – структурний, встановлюючи причинно-наслідкові зв'язки між окремими елементами тексту; – смисловий, визначаючи основну думку літературного твору, виділяючи головних і другорядних персонажів; ▪ <i>читає, переказує</i> текст, <i>міркує</i> та <i>розповідає</i>, як його можна вдосконалити; ▪ <i>усно</i> та <i>письмово переказує</i> текст; ▪ <i>коментує</i> правильне написання слів у письмових роботах згідно з вивченими правилами
--	----------	--	---

Свідомість	рівень	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – алгоритмів, узагальнених способів мисленнєвої діяльності; – смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; • <u>розвиток:</u> <ul style="list-style-type: none"> – індивідуальної свідомості; – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – зорово-просторового, сомато-просторового гнозису; – довільної слухової та зорової уваги; – пізнавальної, регулюючої та комунікативної функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, моно- та діалогічного, говоріння, слухання); – поточного контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> відповідальності, організованості, дисциплінованості 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ свідомо <i>передає</i> своє ставлення до змісту висловлювань; ▪ <i>виражає</i> адекватну впевненість у правильності своїх думок; ▪ <i>вміє відстоювати</i> свою думку, відмінну від інших; ▪ <i>усвідомлює</i> значення організованості, дисциплінованості у поведінці, стосунках із ровесниками та дорослими, спільній діяльності, важливість додержання відповідних вимог для успіху у різних видах діяльності; ▪ свідомо <i>розширює</i> коло свого спілкування; ▪ <i>усвідомлює</i> та самостійно <i>визначає</i> тему і основну думку твору; ▪ <i>усвідомлює</i>, що гумор не ображає людину, а почуття гумору є позитивною якістю особистості; ▪ <i>відповідає</i> за свої вчинки; ▪ <i>здійснює</i> свідомий вольовий контроль відносно своєї поведінки та процесу виконання різних видів діяльності; ▪ <i>знає</i> та <i>дотримується</i> правил безпечної роботи у мережі Інтернет, безпечної поведінки на ескалаторі, на платформі під час очікування поїзда
		<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – основних форм відтворення (впізнавання, спогаду, пригадування, ейдетизму, ремінісценції); – науково-практичних понять шляхом запам'ятовування навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ самостійно <i>працює</i> з різними видами інформації, <i>запам'ятовує</i> її; ▪ <i>пам'ятає</i> та при потребі <i>пригадує</i> дати державних свят (22 січня – День соборності України, 28 червня – День Конституції, 24 серпня – День Незалежності України, 14 жовтня – День захисника вітчизни); ▪ упродовж 1 хв. <i>розглядає</i> та <i>запам'ятовує</i> картинку із зображенням багатьох предметів, <i>записує</i> їх назви на аркуші, <i>перевіряє</i> чи всі предмети записані; ▪ <i>запам'ятовує</i>, орфоепічно, фонетично, лексично правильно

<i>Пам'ять</i>	<i>процеси</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – опосередкованого запам'ятовування; – навичок запам'ятовування, у т. ч. за умов гомогенної інтерференції; – довільного осмисленого, мимовільного запам'ятовування, заучування, зберігання, впізнавання, відтворювання та пригадування; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, говоріння, слухання, читання, письма); – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; – довільної репродуктивної уяви; <i>пропедевтика виникнення</i> контамінацій, замін одного мовленнєвого (немовленнєвого) матеріалу іншим; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> прагнення до якісного запам'ятовування та доречного використання різноманітної інформації 	<p><i>повторює</i> (орфографічно та графічно правильно пише) вивчені слова української та іноземної мови;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує, відтворює та застосовує</i> під час виконання письмових робіт основні правила правопису; ▪ <i>запам'ятовує та виконує</i> вербальні інструкції та навчальні завдання педагога; ▪ <i>приймає участь</i> у створенні, відтворенні, розігруванні навчальних діалогів, <i>запам'ятовує</i> відповідні репліки; ▪ <i>читає</i> літературний твір, <i>запам'ятовує</i> його зміст, головних і другорядних персонажів; ▪ <i>запам'ятовує</i> послідовність подій, <i>встановлює</i> причинно-наслідкові зв'язки між ними у прочитаному тексті
		<ul style="list-style-type: none"> • <u>Удосконалення</u>: <ul style="list-style-type: none"> – провідного (-их) і недомінантних видів пам'яті; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує</i> вірші, короткі прозові тексти (їх уривки), <i>називає</i> авторів; ▪ <i>запам'ятовує</i> умовні знаки на географічних картах (корисні копалини, тваринний світ тощо); ▪ <i>запам'ятовує</i> материки та океани, <i>показує</i> їх на географічній

	<p>синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – модально-специфічної зорової та слухової, модально-неспецифічної пам'яті; – образної зорової, слухової, моторно-рухової, емоційної пам'яті; – короткочасної та свідомої довготривалої, оперативної, вербальної, слухо-мовленнєвої, словесно-логічної, зорово-предметної, рухової, ейдетичної пам'яті; – довільної слухової та зорової уваги; – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, автоматизованого, говоріння, слухання, читання, письма); – довільної репродуктивної уяви; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> організованості, цілеспрямованості, відповідальності 	<p>карті;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує</i> еквіваленти переведення одних метричних одиниць в інші та алгоритми переведення складених одиниць в інші; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>використовує</i> при розв'язуванні прикладів і задач таблицю ділення чисел від 1 до 10; ▪ <i>запам'ятовує</i> та <i>використовує</i> схему запису дії множення і ділення у стовпчик багатозначного числа на одноцифрове і багатозначне
види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Збільшення</u> обсягу, тривалості зберігання, міцності, швидкості запам'ятовування, точності відтворення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ свідомо <i>користується</i> прийомами осмисленого запам'ятовування навчального матеріалу (план, опорні слова);

	властивості	<ul style="list-style-type: none"> • <u>формування:</u> <ul style="list-style-type: none"> – елементарних навичок користуватися мнемотехнічними прийомами для запам'ятовування навчального матеріалу; – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного і писемного мовлення; • <u>розвиток:</u> <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, кольорового зорового, зорово-просторового гнозису; – кінетичного, кінестетичного, мануального, пальцевого, конструктивно-просторового праксису; – основних видів мовлення (індикативного, повторюваного, автоматизованого, говоріння, слухання, читання, письма); – номінативної, пізнавальної, регулюючої функції мовлення; – кінцевого зорового, слухового, рухового контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> уважності 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розглядає</i> графічні зображення упродовж 1 хв., запам'ятовує та <i>відтворює</i> їх на папері; ▪ <i>придумує</i> спосіб запам'ятовування числового ряду; ▪ <i>розповідає</i> про послідовність запам'ятовування того чи іншого матеріалу; ▪ <i>переказує</i> прочитаний текст (повно, вибірково) обсягом 40-50 слів, переглянутий фільм (телепередачу), <i>висловлює</i> свої враження щодо побаченого й почутого на екскурсії (виставці, концерті, виставі тощо), дотримуючись логічності та послідовності розповіді, уникаючи шаблонності та однотипності
Емоції	види	<ul style="list-style-type: none"> • <u>уточнення уявлень</u> про нейтральні, позитивні, негативні емоції; • <u>позбавлення</u> психоемоційного напруження; • <u>удосконалення:</u> <ul style="list-style-type: none"> – гностичного, праксисного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>диференціює</i> та <i>називає</i> позитивні (задоволення, захват, радість, впевненість, симпатія, любов, ніжність, блаженство), негативні (зловтіха, помста, горе, тривога, туга, страх, відчай, гнів) і нейтральні (цікавість, подив, байдужість) емоції; ▪ <i>проявляє</i> гнучкість у соціальній поведінці; ▪ <i>проявляє</i> емоції та відчуття різними соціально-мімічними способами (словниковими, фізичними, творчими);

		<p>синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>розвиток</u>: <ul style="list-style-type: none"> – інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії; – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – кінестетичного, мануального та пальцевого праксису; – адекватних емоційних міжособистісних стосунків; – емоційно-образної пам'яті на основі безпосереднього сприймання предметів і явищ оточуючої дійсності; – довірливої слухової та зорової уваги; – основних видів мовлення (індикативного, говоріння, слухання); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, емотивної, естетичної функції мовлення; – смислової, зорової, лексичної, граматичної, синтаксичної антиципації; – поточного та кінцевого контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> толерантності, позитивного сприймання навколишньої дійсності 	<p><i>висловлюється</i> про стан власних почуттів «тут і тепер»;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>радіє успіхам і співпереживає</i> за невдачі і прикрощі своїх рідних ▪ <i>підтримує</i> дружні стосунки з однокласниками, завжди готовий допомогти їм; ▪ <i>уболює</i> за честь класу і школи; ▪ <i>зберігає</i> життєрадісний дружелюбний стан до емоційно охочого вербального спілкування; ▪ <i>вміє контролювати</i> себе та <i>оцінювати</i> власні вчинки; ▪ <i>виявляє</i> та <i>описує</i> своє ставлення до героїв літературних творів, до вчинків персонажів
Увага	властивості	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Пропедевтика</u> застрягань на попередньому матеріалі, втомлюваності; • <u>виконання</u> диференційованих дій за словесною інструкцією; • <u>удосконалення</u>: <ul style="list-style-type: none"> – гностичного та смислового структурного рівня мовлення; – фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного та експресивного усного мовлення; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>уважно ставиться</i> до власного мовлення, уникаючи в усному та писемному спілкуванні фонетичних, лексичних помилок, аграматизмів, слів-емболів, просторічних виразів, суржику; ▪ <i>вміє</i> свідомо <i>зосереджуватися</i>, працюючи з різними видами навчальних таблиць; ▪ <i>уважно і правильно записує</i> числові вирази на множення, ділення, додавання та віднімання у межах мільйона без переходу через розряд; ▪ <i>уважно слухає</i> текст, <i>розуміє</i> його зміст, <i>пов'язує</i> з подіями з власного життя, <i>відповідає</i> на запитання, <i>переказує</i> по пам'яті;

	<p>– орфографічної пильності;</p> <p>• <u>розвиток</u>:</p> <p>– інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії;</p> <p>– аналітико-синтетичної діяльності;</p> <p>– працездатності;</p> <p>– предметного зорового, зорово-просторового гнозису;</p> <p>– зосередженості, вибірковості, концентрації, рухливості, обсягу, розподілу, стійкості, переключення уваги;</p> <p>– короткочасної зорової, слухової пам'яті;</p> <p>– основних видів мовлення (говоріння, слухання, читання, письма);</p> <p>– номінативної, пізнавальної, регулюючої, комунікативної функції мовлення;</p> <p>– поточного та кінцевого зорового, слухового контролю;</p> <p>• <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень;</p> <p>• <u>виховання</u> уваги до орфоепічного, лексичного, морфологічного, граматичного та синтаксичного оформлення мовлення</p>	<p>▪ <i>уважно, виразно, інтонаційно правильно читає</i> речення, різні за метою висловлювання, зі звертаннями, з однорідними членами;</p> <p>▪ <i>здійснює</i> само- та взаємоконтроль під час виконання завдань, у т. ч. уважно виправляє навмисне зроблені педагогом помилки</p>
види	<p>• <u>Удосконалення</u> мимовільної, довільної, модально-специфічної сенсорної слухової, зорової, модально-неспецифічної рухової, інтелектуальної уваги;</p> <p>• <u>формування</u>:</p> <p>– гностичного та смислового структурного рівня мовлення;</p> <p>– фонематичного, лексичного, морфологічного, синтаксичного коду імпресивного усного мовлення;</p> <p>• <u>розвиток</u>:</p> <p>– інтегративної діяльності аналізаторів та міжпівкульної взаємодії;</p>	<p>▪ <i>уважно слухає</i> завдання педагога, <i>працює</i> швидко та зосереджено;</p> <p>▪ швидко <i>орієнтується</i> (упродовж 2–3 с.) та <i>знаходить</i> в тексті певний елемент змісту;</p> <p>▪ <i>упродовж 2–3 с. розглядає</i> та <i>запам'ятовує</i> картку, розділену на квадрати і частково заповнену точками чи іншими графічними символами, по пам'яті <i>заповнює</i> аналогічну порожню картку;</p> <p>▪ <i>придумує</i> загадку, пригадуючи характерні опорні ознаки предмета;</p> <p>▪ <i>відповідає</i> на запитання педагога, уникаючи слів «так» і «ні»,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – аналітико-синтетичної діяльності; – предметного зорового, зорово-просторового гнозису; – зорово-предметного, зорово-просторового праксису; – концентрації уваги; – короткочасної зорової, слухової пам'яті; – основних видів мовлення (монологічне, спонтанне, говоріння, слухання, читання, письмо); – номінативної, пізнавальної, регулюючої, смислової, комунікативної функції мовлення; – поточного та кінцевого зорового, слухового контролю; • <u>корекція</u> первинних мовленнєвих порушень; • <u>виховання</u> інтересу до навчальних завдань, які потребують зосередженості 	<p>а також назв кольорів;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>заповнює</i> бланк із рядами геометричних фігур, малюючи в кожній відповідне позначення
--	--	--

Зміст

Пояснювальна записка.....	4
Підготовчий клас.....	7
1 клас.....	17
2 клас.....	29
3 клас.....	40
4 клас.....	51

Авторська довідка

Рібцун Юлія Валентинівна – доктор філософії в галузі педагогіки, старший науковий співробітник лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки НАПН України; дипломований учитель-логопед і вчитель-дефектолог, дипломований психолог, сертифікований психотерапевт; автор понад 200 науково-методичних публікацій, у т. ч. корекційно-розвивальних програм і навчальних посібників із питань діагностики та корекції мовленнєвих вад у дітей різних вікових груп, запатентованої корисної моделі «Спосіб відновлення вимовної функції у дошкільнят з порушеннями фонетико-фонематичної сторони мовлення». Авторський сайт www.logoped.in.ua.